012325

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

శ్రీలోకగురవేనమః

శ్రీమద్వరవరమునయేనమః

శ్రీశైలలక్ష్మణమునయేనమః.

ద్వయస్థనారాయణపదార్థవివరణరూపా

శ్రీపురుషతత్త్వప్రకాశికా,

శ్రీమత్పరమహంసేత్యాది

అయోధ్యా రామానుజమునీశ్వరేణ

విరచితా,

శ్రీమతా

ఉప్పూటూరు-రామానుజ శ్రేష్ఠివర్యేణ

స్వకీయ,

ప్రీమియర్ ముద్రాక్షరశాలాయాం ముద్రితా

నల సంవత్సర తులాయామ్.

MADRAS.

1916.

మూల్యం-అ-౬.]   [మూల్యం-6-అ.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీలోకగురవే నమః.

శ్రీమద్వరవరమునయే నమః.

శ్రీశైలమునయే నమః.

శ్రీపురుషతత్త్వప్రకాశికాయామ్

ప్రథమపరిచ్ఛేదః.

అవ్యాదవ్యాజకారుణ్యనిధిరమ్బుజలోచనః ।
శ్రీరంగధామరసికః శ్రీమాన్నారాయణస్సదా ॥
శ్రీశైలలక్ష్మణమునేః ప్రణమ్య చరణద్వయమ్ ।
వత్సలత్వవిచారోఽయం క్రియతే విదుషామ్ముదే ॥

" ప్రపన్నాన్నాథవస్సర్వాన్దోషేణ పరిగృహ్యతే ।
అద్యజాతం యథా వత్సం దోషేణ సహ వత్సలా "

ఎస్తు భగవచ్ఛాస్త్రమ్.

‘‘ అఱ్ఱినముఱైక్కెల్లైక్కైన్దవర్కాలమ్మయ్యకోన్
కుఱ్ఱినముణర్న్దిగళ్ళుం కొళ్ళైయనో - ఎఱ్ఱిఱ
తన్క్కాన్నినుడమ్బినవ్వళ్ళనన్నో కాదలిప్పదు
అన్ఱదనై యీన్ఱుగన్దవా ’’

ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారర్ తిరువడియాన అరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానార్.

‘‘ వాత్సల్యం నామ - దోషేష్వపి గుణత్వబుద్ధిః.
యథా మాతుర్వత్సే ’’

ఎన్ఱు సమన్వయాధికరణశ్రుతప్రకాశికై.

‘‘ కామినియినుడైయ అఴుక్కుగన్దుం కాముకనైప్పోలే, అవర్గళ్ దోషఙ్గళై భోగ్యమాగక్కొణ్డు’’ ఎన్ఱుమ్, ‘‘ వాత్సల్యమావదు :— వత్సత్తిన్పక్కల్ ధేను ఇరుక్కుమిరుప్పు. అదావదు :— అదినుడైయ దోషత్తై భోగ్యమాగక్కొళ్ళుగైయుం, క్షీరత్తైక్కొడుత్తు వళర్క్కైయుం, ఎదిరిట్టవర్గళైక్కొమ్బాలుం కుళమ్బాలుం కొణ్డు నోక్కుగైయుమిఱే. అప్పడియే ఈశ్వరనుం ‘‘ శెయ్దారేల్ నన్ఱు శెయ్దార్’’ ఎన్ఱు దోషత్తై భోగ్యమాగక్కొణ్డు ‘‘ పాలేపోల్ శీర్’’ ఎన్గిఱ గుణఙ్గళాలే ధరిప్పిత్తు ‘‘ కథఞ్చన న త్యజేయం’’ ఎన్ఱుం, ‘‘ అభయం సర్వభూతేభ్యః ’’ ఎన్ఱు అనుకూలర్నిమిత్తమాగవుం, ప్రతికూలర్నిమిత్తమాగవుం నోక్కుమ్ ’’ ఎన్ఱు కార్ష్ణ పాదలోకార్యర్.

‘‘ వాత్సల్యం - ‘ శరణాగతవత్సలః ’ ఇత్యాద్యభిప్రేతా
స్వరక్షణీయతయాభిమతేషు దోషతిరస్కారిణీ ప్రీతిః ’’

ఎన్ఱు రహస్యరక్షైయిల్ పృథుగద్యాధికారత్తిల్ నిగమాన్తదేశికన్.

"మయి తిష్ఠతి దుష్కృతాం ప్రధానే
మితదోషానితరాన్విచిన్వతీ త్వమ్ ।
అపరాధశతైరపూర్ణకుక్షిః
కమలాకాన్తదయే కథం భవిత్రీ"

ఇతి దయాశతకశ్రీసూక్తిశ్చ.

రహస్యత్రయ జీవాతువిల్, "తత్ర వాత్సల్యం నామ:—వత్సం లాలయతీతి వత్సలః, తస్య భావో వాత్సల్యం, వత్సే మాతృవత్స్నేహః. యథా వత్సస్య, దోషం భోగ్యతయాఙ్గీకృత్య క్షీరప్రదానేన వర్ధయన్తి, ప్రతిభటాన్ శృంగాదిభిః పీడయతి; తథా భగవానపి సమాశ్రితదోషమత్యాదరేణ స్వీకృత్య "అభయం సర్వభూతేభ్యః దదామ్యేతద్వ్రతమ్మమ" "మిత్రభావేన సమ్ప్రాప్తం న త్యజేయం కథఞ్చన । దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్" ఇతి ప్రక్రియయా లాలయతి. ఏతేన-అనవధికాతిశయస్వకృతాపరాధభీతినివర్తతే. "వాత్సల్యం - ఆశ్రితవిషయదోషాదర్శిత్వమి" తి వేదాన్తాచార్యాః. తత్ర సమ్మతిముదాహరన్తి. "యతో దోషం భక్తేష్విహ వరద నైవాకలయసి" ఇతి. అత్ర వ్యుత్పత్తిసిద్ధార్థః ప్రామాణ్యానుసారేణ స్వరసో గ్రాహ్యః" ఎన్ఱు కూరనారాయణ నంయమిసార్వభౌమర్.

శ్రీభాగవతవ్యాఖ్యానే "సత్స్వపి దోషేషు తాననాదృత్య భోగ్యతాబుద్ధిమత్త్వం - వాత్సల్యం" ఎన్ఱు వీరరాఘవాచార్యర్.

ఆగ ఆచార్యశ్రీసూక్తిగళాల్, 'వాత్సల్యమావదు:— జ్ఞానవిశేషరూపమ్' ఎన్ఱు సిద్ధమాయిఱ్ఱు.

ఇప్పడియే శ్రీపరాశరభట్టరుం శ్రీసహస్రనామ భాష్యత్తిల్ "వత్సలః" ఎన్గిఱ దివ్యనామవ్యాఖ్యానత్తిల్ "వత్సలః - వత్సే స్తోత్సుకాన్

కామయతే ఇతి "వత్సాంసాభ్యాం కామబలే" ఇతి లచ్ప్రత్యయః. న హి చిరం పరిచీయమానేష్వపి శరణాగతేషు కస్యాపి హేతోస్సద్యః ప్రసూతేష్వివ వత్సేషు సహుంకారాః సపయస్సంస్నవస్తనవేదనాః కింకర్తవ్యతాకులాః ధేనవ ఇవ సమ్భ్రామ్యతీతి, రావణేఽపి ప్రసిద్ధమ్. "విదితస్సహి ధర్మజ్ఞశ్శరణాగతవత్సలః" ఇతి" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దదు

(పూర్వపక్షమ్.)

ఇఙ్గే శిలర్—వాత్సల్యమావదు:—దోషత్తిల్ గుణత్వబుద్ధి యెన్ఱు శిలర్ కూఱువర్; అప్పడియానాలీశ్వరనుక్కు దోషత్తిల్ గుణత్వబుద్ధియాలే అన్యథాఖ్యాతిప్రసంగముణ్డామాగైయాల్. ఆనాలెన్నావదెన్నిల్, దోషాదర్శిత్వమే వాత్సల్యమాగక్కడవదు.—అగ్గైయాలిఱే శ్రీపరాశరభట్టరుం శ్రీసహస్రనామభాష్యత్తిల్ "అవిజ్ఞాతా" ఎన్ఱిఱ తిరునామవ్యాఖ్యానత్తిల్ "అవిజ్ఞాతా-" "ఉచ్యమానేపి పరుషం నోత్తరం ప్రతిపద్యతే" ఇతివత్ప్రపన్నాపరాధాపరిగణనం గుణ ఏవ. అతో హి తాతపాదాః "సర్వజ్ఞతామేవముపాలభామహే త్వం హ్యజ్ఞ ఏవాశ్రితదోషజోషణః". ఇతి" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దదు. రహస్యరత్నాయిలుం వాత్సల్యగుణం పూర్వం ద్విరుక్తమపి" "మిత్రభావేన సమ్ప్రాప్తం......దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్" ఇత్యాదిస్మరణాయ పునరాహ—ఆశ్రితేతి, వాత్సల్యగుణోదధౌ నిగ్రహాదికం నిమగ్నమ్భవతీత్యభిప్రాయేణ 'ఏక' శబ్దః. అత ఏవ హి సర్వజ్ఞత్వాదాస్థితేపి అవిజ్ఞాతృత్వాద్యుక్తిః," ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దార్. మేలుం "దోషాణామపి గుణత్వేన దర్శనమితిత్వతివాదః." ఎన్ఱవిడత్తిల్ తానే ఆచార్యరాలే అరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలే, వాత్సల్యమావదు:—దోషాదర్శిత్వరూపమే యొழియ, దోషత్తిల్ గుణత్వబుద్ధియెన్బదు నమ్ప్రదాయార్థమన్ఱు—ఎన్ఱుశొన్నార్గళ్.

(సిద్ధాన్తమ్.)

సత్సంప్రదాయప్రవర్తకరాన అస్మదాచార్యర్గళ్ — వాత్సల్యమావదు :— ఆశ్రితరుడైయ దోషఙ్గళిలే గుణత్వబుద్ధినడైయాదున్ఱి యొ(ఴి)య దోషాదర్శిత్వమాత్రమన్ఱు. భగవచ్ఛాస్త్రి జ్ఞానసార శ్రుతప్రకాశికాదిగళిల్ అప్పడియరుళిచ్చెయ్దిరుక్కైయాలే.

ఇప్పడికొళ్ళిల్ అన్యథాఖ్యాతిపక్షప్రసంగముణ్డామెన్నవొణ్ణాదు ; దోష మావదు - భగవద్విషయాకారత్తుక్కు ప్రతిబన్ధకమాయిరుక్కుం వైరుళశక్తివిశేషమ్. తాదృశశక్తిక్కు ప్రాతికూల్యవ్యవసాయనివృత్తిమాత్రత్తాలే యాదల్, సమ్యక్ప్రివృత్త భగవత్కృపా ప్రవాహత్తాలే యాదల్, "నాసౌపురుషకారేణ న చాప్యన్యేన హేతునా । కేవలం స్వేచ్ఛయైవాహం ప్రేక్షే కంచిత్కదాచన" ఇత్యాదిప్రమాణప్రసిద్ధమాన నిరంకుశస్వాతన్త్ర్యత్తి ప్రయుక్తవిషయాకారత్తాలే యాదల్ నాశముణ్డుమాగైయాల్, అప్పడిప్పట్ట శక్త్యభావరూప గుణత్తాలేయే దోషఙ్గళ్ భాసిక్కక్కూడుమాగైయాల్ అన్యథాఖ్యాతిగన్ధమే యిల్లామైయాల్. ఆగైయిఱే శ్రీరామాయణత్తిల్ "దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్" ఎన్ఱు శొల్లిఱ్ఱు. ఇంగే దోషసద్భావత్తిలుం 'అగర్హితమ్' ఎన్గైయాలే దోషత్తుక్కు స్వీకారప్రతిబన్ధకత్వాభావం స్పష్టమాగ చ్చొల్లప్పట్టదు.

"అవిజ్ఞాతా" ఎన్గిఱ తిరునామత్తాలే ప్రతిపాదిక్కప్పట్ట దోషాదర్శిత్వత్తోడే ఇవ్వర్థత్తుక్కు విరోధముణ్డాగాదో వెన్నవేణ్డా ; అన్దత్తిరునామత్తుక్కు మేల్ తిరునామవ్యాఖ్యానత్తిల్ "అథ చ సర్వజ్ఞః - సహస్రాంశుః, సహస్రం - అపరిమితాః, అంశవః - జ్ఞానాని, అస్యేతి. నన్వాశ్రితాపరాధవ్యతిరిక్త సర్వజ్ఞః, ఇతివి ప్రతిషిద్ధమ్ ; న ; తదపరాధేష్వాతాం త్వయేణోపేక్షావ్యాజ్ఞానం వివక్షితా. ఉపేక్షతే హి తేషాం దోషమ్ ; "దోషో యద్యపి తస్య

స్యాత్" ఇతి. "అపి చేత్సుదురాచారో భజతే మామనన్యభాక్" ఇతి చ" ఎన్ఱు దోషఙ్గళుక్కు ఉపేక్షాత్మకజ్ఞానవిషయత్వం శొల్లుగైయాల్ విరోధమిల్లామైయాల్.

జిజ్ఞాసాధికరణశ్రుతప్రకాశికైయిలుం "సమ్బన్ధవిశేషానివ్వృతేషు ప్రీతిస్స్నేహః. యస్య విపాకాః - అస్థానభయాశంకిత్వం, దోషానవభాసః, దోషే ఽపి గుణబుద్ధిరిత్యాదయః" ఎన్ఱుం, అన్తరధికరణశ్రుతప్రకాశికైయిల్ "వాత్సల్యం - దోషానాదరహేతుస్స్నేహః. యథా మాతుః పుత్రే" ఎన్ఱుం 'దోషత్తిల్ గుణత్వబుద్ధి' ఎన్ఱిత్తై స్నేహకార్యమాన వాత్సల్యస్వరూపం శొల్లప్పట్టదు.

ఇంగు "దోషానవభాసః" ఎన్ఱు దోషాదర్శిత్వముం శొల్లప్పట్టదే యెన్నవేణ్డా; 'దోషానవభాసః' ఎన్గిఱవిత్తాల్ - 'కారుణ్యాదిప్రసరణప్రతిబన్ధకమడియాన దోషజ్ఞానమిల్లై' ఎన్ఱు అన్ద సూక్తిక్కర్థమాగైయాలే. అనాలెన్దరూపేణ భానమెన్నిల్, పూర్వోక్తరీత్యా గుణత్వేనవే భానమాగుడుమెన్ఱభిప్రాయత్తాలే "దోషేపి గుణబుద్ధిః" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దదు. ఇప్పడికొళ్ళామల్ దోషాదర్శిత్వమే వాత్సల్యమెన్ఱుకొణ్డాల్ "దోషానవభాసః" ఎన్గిఱ విదుతన్నాలేయే అదినుడైయ స్వరూపజ్ఞానముణ్డామాగైయాల్ "దోషేపి గుణబుద్ధిః" ఎన్గిఱవచనం నిష్ప్రయోజనమామ్. ఇత్తాల్ శ్రీవచనభూషణ వ్యాఖ్యానత్తిల్ "అఖిలాపరాధఙ్గళైయుం పొఱుక్కైక్కుం భోగ్యమాగక్కొళ్గైక్కుం" "శరణాగతి పరమధర్మమెన్ఱఱియుమవరాయ్, శరణాగతదోషం పారాదవత్సలరాగ' ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్ద శ్రీసూక్తిగళ్ వ్యాఖ్యాతఙ్గళ్.

మేలుం పురుషకారభూతైయాన పిరాట్టి చేతనవిషయత్తిల్ ఈశ్వరన్ రక్షకనామ్బోదు 'నమక్కాగచ్చెయ్గిఱానో? తమక్కాగచ్చెయ్గి

జానో? ఎన్ఱు అవనుడైయ రక్షకత్వస్వైయుం పరిజ్ఞానార్థమాగ 'ఇవన్ మహా పరాధజ్ఞైచ్చెయ్దవన్, ఇవనైక్కైక్కొళ్ళలాగాదు' ఎన్ఱు అవన్ సన్నిధియిల్ శిదఱైక్కిలుం "ఎన్నడియారదు శెయ్యార్ శెయ్దారేల్ నన్ఱు శెయ్దార్" ఎన్ఱిఱ భగవదుక్తి సూచకమాగవాదల్, "దోషానపశ్యాసః, దోషేపి గుణబుద్ధిః" ఎన్ఱు పక్షద్వయోక్తి.

ఆగ 'దోషాదర్శిత్వమే వాత్సల్యం' ఎన్ఱిఱవిడత్తిల్ అనన్యథాసిద్ధమాన ప్రమాణమిల్లామైయాల్ 'దోషేషు గుణత్వబుద్ధియే వాత్సల్యం' ఎన్ఱపక్ష మఙ్గీకరిక్కవేణుమ్.

మేలుం వాత్సల్యశబ్దత్తుక్కు ప్రీతివిశేషత్తిలేయే శక్తి వైయ్యాకరణర్గళాలేయుం ప్రతిపాదిక్కప్పట్టిరుప్పదాల్ దోషాదర్శిత్వరూపదోషజ్ఞానాభావత్తిలిల్లై. "వత్సాంసాభ్యాం కామబలే"— వత్సాంసశబ్దాభ్యాం లచ్ప్రత్యయో భవతి. యథాసంఖ్యం - కామవతి, బలవతిచార్థే, వత్సలః, అంసలః. వృత్తివిషయే వత్సాంసశబ్దౌ స్వభావాత్ కామబలయోర్వర్తమానౌ తద్వతిప్రత్యయముత్పాదయతః. నహ్యత్ర వత్సార్థః అంసార్థోవా విద్యతే, 'వత్సల' ఇతి స్నేహవానుచ్యతే. 'వత్సలస్స్వామీ, వత్సలః పితేతి" ఎన్ఱు కాశికావృత్తియిలుమ్, "వత్సాంసాభ్యాం కామబలే"—కామబలశబ్దౌ సూత్రే అర్శాద్యజన్తావితిభావః. 'వత్సల' ఇతి స్నేహవానిత్యర్థః. నను వత్సాంసశబ్దౌ వయోవిశేషేప్రాణ్యఙ్గవిశేషేచరూఢౌ, న కామబలయోః. తత్కథం తాభ్యాం లజన్తాభ్యాం కామవాన్ బలవాంశ్చోచ్యతే ఇతిచేత్,—అత్రాహుః, వృత్తివిషయే వత్సాంసశబ్దౌ స్నేహబలయోర్వర్తేత ఇతి. అస్మింస్తుప్రకరణే సర్వత్ర సముచ్చీయమానోపి మతుబిహానేష్యతే. మతుబన్తేనోక్తార్థస్యాప్రతీతేః" ఎన్ఱు తత్త్వబోధినియిలుం స్నేహవిశేషపరమాగవిడై శొల్లప్పట్టదు.

ఇప్పడి వత్సలశబ్దత్తుక్కు స్నేహరూపప్రీతివిశేషార్థకత్వం వ్యాకరణ సిద్ధమాయిరుక్కైయాలే దోషజ్ఞానాభావరూపమాన అభావార్థకత్వఞ్జొల్లిల్ అవ్విరోధం దుష్పరిహరమామ్.

సిద్ధాన్తత్తిల్ భావాన్తరమే అభావమాగైయాలే దోషాదర్శనముం జ్ఞానవిశేషరూపమాగైయాలే, అవ్విరోధమేయిల్లై ఇతినవాచ్యమ్ ; దోషజ్ఞానాభావం భావరూపమానాలుం జ్ఞానాభావత్వేన వత్సలశబ్దార్థనిరూపణత్తిల్ వ్యాకరణవిరోధం దుర్వారమాగైయాలే.

కించ, ఎమ్బెరుమానుక్కు ఆశ్రితర్గళుడైయ దోషజ్ఞానమెయిల్లై యెన్ఱఙ్గీకరిక్కిల్ "తదధిగమ ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్" ఎన్గిఱ సూత్రభాష్య శ్రుతప్రకాశికాది విరోధం వరుమ్. అదిలుపాసకర్గళుడైయ పూర్వోత్తరాఘఙ్గళ్ భగవత్సంకల్ప విశేషవిషయఙ్గళాగిఱవాగ సుస్పష్టమాగ చ్చొల్లప్పడుగైయాలే.

"నను పూర్వం శరీరపాతానన్తరం కర్మక్షయ ఉక్తః. అత్ర తూపాసనారమ్భే కర్మప్రహాణముక్తం, కథమిదముపపద్యతే ; ఉచ్యతే ; ఉపాసనారమ్భసమాప్త్యోః భగవత్ప్రీతివిశేషాభిప్రాయత్వాత్, అధికరణద్వయావిరోధః. ఉపాసనారమ్భప్రీతః పరమాత్మా తత్సమాప్తౌ ఉపాసకస్యాఘం 'క్షమిష్యామీ' తి సంకల్పయతి. సమాప్తౌ తు 'క్షాన్తమి' తి సంకల్పయతి. అతోఽధికరణద్వయార్థ ఉపపన్నః" ఎన్ఱు శ్రుతప్రకాశికై.

ఇంగు సంకల్పవిశేషవిషయత్వరూపజ్ఞానవిషయత్వమరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలే 'దోషజ్ఞానాభావమే వాత్సల్యం' ఎన్గిఱ వచనం చిన్త్యమ్.

ఇప్పడియే శ్రీమద్రహస్యత్రయసారత్తిల్ ద్వయాధికారత్తిల్ "ఇవన్ఱిల్, వాత్సల్యమావదు :—"దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్" ఎన్గిఱపడియే

ఆశ్రితనుడైయ దోషమ్బారాదే అంగీకరిక్కైక్కీడాన ఇరక్కమ్" ఎన్నరుళిచ్చెయ్దార్. "ఇరక్కం - స్నేహవిశేషః." "ఇరక్కమ్—ప్రీతివిశేషః" ఎన్ఱు వ్యాఖ్యాతాక్కళ్.

ఇంగు 'ఆశ్రితదోషాదర్శనపూర్వకమాన ప్రీతియే వాత్సల్యశబ్దవాచ్యం' ఎన్ఱు స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్దైయాలే అఙ్గీకారహేతువాన స్నేహవిశేషమే వాత్సల్యమెన్ఱు సిద్ధమాయిఱ్ఱు.

ఇప్పడియే "అంగుష్ఠమాత్రః పురుషః మధ్య ఆత్మని తిష్ఠతి। ఈశానో భూతభవ్యస్య న తతో విజుగుప్సతే" ఎన్గిఱ కఠవల్లీమన్త్రవ్యాఖ్యానత్తిల్ శ్రీరంగరామానుజమునీన్ద్రరుమ్ "["అంగుష్ఠమాత్ర"] ఇతి ["ఈశానో భూతభవ్యస్య"] - కాలత్రయవర్తినిఖిలచేతనాచేతనేశ్వరః; ["పురుషః మధ్య ఆత్మని తిష్ఠతి"] - ఉపాసకశరీరమధ్యే అంగుష్ఠపరిమాణస్సన్ ఆస్తే; ["న తతో విజుగుప్సతే"]—తతః - భూతభవ్యేశ్వరత్వాదేవ వాత్సల్యాతిశయాత్ దేహగతానపిదోషాన్భోగ్యతయా పశ్యతీత్యర్థః" ఎన్ఱు అరుళిచ్చెయ్దారిఱే.

ఇంగు సంశ్రితసమ్బన్ధిదోషఙ్గళిల్ భోగ్యత్వబుద్ధి వాత్సల్యాతిశయకార్యమెన్ఱు స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్దిరుక్కైయాలే 'దోషభోగ్యత్వమే వాత్సల్యం' ఎన్ఱు సామ్ప్రదాయికమెన్ఱు తోన్ఱుగిఱదు.

దోషాదర్శనము మాచార్యర్గళాలే అరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలే అదువే వాత్సల్యశబ్దార్థమెన్ఱు కొళ్ళ ప్రాప్తమెన్నలాగాదు; దోషాదర్శనమాత్రమే వాత్సల్యరూపమాగక్కొళ్ళ హేతువిల్లామైయాల్, అంగీకారహేతువాన ప్రీతి ఆవశ్యకమాగైయాలే అదుదాన్ దోషేషు గుణత్వబుద్ధిపర్యవసితమాగైయాలే.

‘దోషభోగ్యత్వమే వాత్సల్యం’ ఎన్ఱఙ్గీకరిక్కిల్ సర్వశక్తిప్రసంగం వరుమెన్నవేణ్డా, ఆశ్రితదోషవిషయత్తిలేయే ప్రీతివిషయత్వరూపభోగ్యత్వం శొల్లుగిఱోమిత్తనైపోక్కి అనాశ్రితదోషవిషయత్తిల్ భోగ్యత్వమే యిల్లామైయాలే అన్ద చోద్యత్తుక్కు అవకాశమే యిల్లామైయాల్.

కింబహునా - “వత్సస్యేదం - వాత్సం, వాత్సం - లాతి - భోగ్యత్వేన స్వీకరోతీతి, వాత్సలా; వాత్సలాయాః భావః - వాత్సల్యం” ఎన్గిఱ వ్యుత్పత్తిప్పడియే దోషభోగ్యత్తిలేయే వాత్సల్యశబ్దార్థనావరస్యముణ్డాగైయాలే ఎల్లావాచార్యర్గళుమఙ్గీకరిత్త నర్థముడనే యాగైయాలుక్తార్థం సిద్ధమ్.

ఆగ ఇప్పడి వత్సలశబ్దత్తుక్కు ప్రీతివిశేషవిశిష్టత్తిల్ వైయాకరణర్గళాలే శక్తికొళ్ళప్పట్టదాగైయాలుమ్, ఆచార్యర్గళాలుం “దోషేషు గుణత్వబుద్ధిః - వాత్సల్యం” ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలుమ్, ‘సంశ్రితదోషవిషయక ప్రీతియే వాత్సల్యం’ ఎన్ఱు సమ్ప్రదాయమ్.

అత ఏవ హి “రమతే ఉత జిహ్మేణ శయానే బ్రహ్మణైషః” ఇత్యాది శ్రుత్యర్థఙ్గళై త్తిరువుళ్ళమ్పఱ్ఱిక్కొణ్డు జ్ఞానియై విగ్రహత్తోడే ఆదరిక్కుమ్పడియై ఆచార్యర్గళ్ స్వప్రబన్ధఙ్గళిలే ప్రసాదిత్తరుళుగిఱదుమ్.

నారాయణేతి యస్యాస్యే వర్తతే నామ మఙ్గళమ్ ।
నారాయణస్తమన్వాస్తే వత్సం గౌరివ వత్సలా ॥

శ్రీశైలలక్ష్మణమునేర్దాసదాసేన నిర్మితః ।
వత్సలత్వవిచారోఽయమ్ముదమాతనుతాం సతామ్ ॥

ప్ర థ మ ప రి చ్ఛే దః.

ఇ తి

శ్రీమద్వాధూల కులతిలక శ్రీమన్మహాచార్య చరణయుగ

సంశ్రిత శ్రీశైల లక్ష్మణమునీన్ద్ర చరణయుగళ భావిత

శ్రీకౌశిక బాలధన్వి శ్రీరామానుజార్య దివ్య

కటాక్షలబ్ధ సర్వార్థేన శ్రీసాకేత రామానుజ

దా స వ ర్యే ణ వి ర చి తా యాం

శ్రీపురుషతత్త్వ ప్రకాశికాయాం

వ త్స ల త్వ వి చా రో

నామ ప్రథమ

పరిచ్ఛేదః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీలోకగురవే నమః.

శ్రీమద్వరవరమునయే నమః.

శ్రీశైలమునయే నమః.

—ooo—

ద్వితీయ పరిచ్ఛేదః.

అవ్యాదవ్యాజకారుణ్యనిధిరమ్బుజలోచనః ।
శ్రీరంగధామరసికః శ్రీమాన్నారాయణస్సదా ॥

శ్రీశైలలక్ష్మణమునేః ప్రణమ్య చరణద్వయమ్ ।
కృపాగుణవిచారోఽయం క్రియతే విదుషాం ముదే ॥

"దయా హి నామ-స్వార్థనిరపేక్షా పరదుఃఖాసహిష్ణుతా"
"దయా - భూతేషు సర్వేషు దుఃఖాసహిష్ణుత్వం"
- శ్రీభాష్యగీతాభాష్యఙ్గళ్.

శ్రీసహస్రనామభాష్యత్తిల్ "వికర్తా" ఎన్గిఱ తిరునామవ్యాఖ్యానత్తిల్ "స్వార్థహర్షశోకాద్యభావేఽపి పరార్థతత్ప్రసక్తిరదోషః. అన్యథా దుఃఖదుఃఖిత్వాదయో గుణాః కథమస్య స్యుః" ఎన్ఱు పరదుఃఖదుఃఖిత్వమే య, ఎన్ఱు శ్రీపరాశరభట్టర్.

శ్రీవచనభూషణ వ్యాఖ్యానత్తిల్ "కృపైయావదు - పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వం" ఎన్ఱు రుచిరజామాతృయోగీన్ద్రర్.

శ్రీరహస్యత్రయజీవాతువిల్ "దయా హి నామ - స్వార్థనిరపేక్షత్వే పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వమేవ" ఎన్ఱార్ అఖిలసంయమిసార్వభౌమరాన శ్రీనారాయణజీయర్.

ద్వి తీ య ప రి చ్ఛే దః.

‘ పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వం - దయై ’ ఎన్రరుళిచ్చెయ్దద భాష్య శ్రీసూ యోడే ‘ పరదుఃఖదుఃఖిత్వం దయై ’ ఎన్గిఱ శ్రీపరాశరభట్టర్ శ్రీసూక్తి విః యాదో వెన్నవేణ్డా ; పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వముం - పరదుఃఖదర్శన జనితద వత్త్వమే ఎన్ఱు పర్యవసితార్థమాగ వరుళిచ్చెయ్గైయాలే.

ఇదుతన్నైత్తామే “ కర్తా ” ఎన్గిఱ తిరునామవ్యాఖ్యానత్తిలే “ కారీ ఫలీ జీవోఽపి హి, స్వయం స్వస్య యథా, సుఖదుఃఖాభిమానీ, ః తదతిశయేన వా తదవస్థాభిమానీ హి భగవాన్. యథా “ వ్యసనేషు మనుః ణాం భృశం భవతి దుఃఖితః । ఉత్సవేషుచ సర్వేషు పితేవ పరితుష్యతి ” “ బహు స్యాం ప్రజాయేయ ” ఇతి చ. పృథగభిమానిత్వే హి న బహుః మితిస్యాత్ ” ఎన్ఱు విపరిత్తరుళిచ్చెయ్దారికే. “ దయాన్యేషాం దుః ప్రసహానం ” ఎన్ఱుం శ్రీరంగరాజస్తవత్తిలరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు.

ఆగైయాల్ ‘ పరదుఃఖదర్శనజనితదుఃఖవత్త్వమే-దయై ’ ఎన్ఱు “ వ్య నేషు ” ఇత్యాదియాల్ స్పష్టమాగైయాలే విరోధమిల్లై.

‘ దయైయావదు - పరదుఃఖదుఃఖిత్వమన్ఱు, గుణాన్తరమే ’ ఎన వొణ్ణాదు ; జిజ్ఞాసాధికరణశ్రుతప్రకాశికైయిల్ “ దయా హి - స్వార్థః పేక్షా పరదుఃఖాసహిష్ణుతా. అత్రానుకూలేతరజనః ‘ పర ’ ఇతి వివక్షిత అర్థాదికామనయా పరదుఃఖం శిశమయిషోస్త ద్దుఃఖానువృత్తిరనిష్టా స్యాత్ ఇతితద్వ్యుదాసాయ - ‘ స్వార్థనిరపేక్ష ’ శబ్దః. యద్యపి కృపయా పర రక్షతః శాస్త్రసిద్ధమదృష్టం, తథాప్యదృష్టాభిసన్ధిరహితస్యైవ పరదుఃఖదర నానన్తరమపశ్రుపాతాదిమత్త్వదర్శనాత్, తద్రక్షణదశాయామప్యదృష్టా సన్ధిరాహిత్యదర్శనాచ్చ, స్వార్థానపేక్షతా యుక్తా. పరదుఃఖదర్శనజని తాదాత్వికస్య దుఃఖనివృత్తిరూపఫలాత్తత్ప్రవృత్తిరితి న స్వార్థానపేక్షత్వమి చేత్, ఈదృశం స్వార్థత్వం శేషస్యాప్యస్తి. తద్ధి స్వార్థానపేక్షత్వం న విహన్తి ఎన్ఱు ‘ పరదుఃఖదర్శన జనితదుఃఖరూపమే [illegible]

ఇంగే పరదుఃఖదర్శనజనితాశ్రుపాతాదిగళుం, తత్కారణమాన దుఃఖముం కృపావానాన పురుషనిడత్తిలే ఉణ్డాగిఱదాగ స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్యప్పై కూతే దయైక్కు పరదుఃఖదుఃఖిత్వరూపత్వం ఆచార్యానుమత మెన్ను పదం సిద్ధమాగైయాలే అదు కృపాగుణరూపమెన్గైయిలొరు బాధకముమిల్లై.

అగ ఇప్పడి ఈశ్వరనుక్కు దుఃఖిత్వాదిగళైక్కొణ్డాల్ ‘నిర్దుఃఖన్’ న్గిఱ శ్రుత్యాదివిరోధం వారాదో? ఎన్ను శంకిక్కవేణ్డా; నిర్వికారశ్రుతి సామాన్యత్తుక్కు కర్మప్రయుక్తవికారసామాన్యనిషేధపరమాగ శ్రీభాష్యాదికళిల్ స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్యప్పైయాలే, చేతననుక్కుప్పోలే కర్మత్తాల్ వన్ద దుఃఖమిల్లామైయైచ్చొల్లుగిఱదాగైయాలే విరోధమిల్లై.

‘సర్వకర్మఫలప్రదనాన సర్వేశ్వరన్ చేతనర్గళుక్కు అవరవర్గళుడైయ కర్మానుగుణమాగ దుఃఖత్తైయుణ్డాక్కి, అత్తైప్పార్త్తానుం దుఃఖియాగిరాన్’ ఎన్గిఱ వచనం ప్రామాణికర్గళుక్కు అననుమతమాగైయాలే అనుచితమెన్నల్’—అనుచితమన్ను; “సఞ్జాతబాష్పః పరవీరహన్తా రామో ముహూర్తం మనా బభూవ” ఎన్గిఱపడియే దణ్డధరత్వప్రయుక్తమాన దుఃఖప్రదానత్తిలుం, దుఃఖానుభవహేతువాన శాస్త్రాప్రవర్తనాదికరణత్తిలుం, అత్తై యనాదరిత్తు పరీతవృత్తియాలే సమ్పాదితదుఃఖానుభవదర్శనత్తాలే సర్వభూతసుహృత్తాన శ్రియఃపతిక్కు అవర్గళుడైయ దుఃఖదర్శనత్తాలే వుణ్డాగిఱ దుఃఖవత్త్వం దోషమల్లామైయాలే.

“పరదుఃఖనిరాచికీర్షా - దయా” “పరమకారుణికత్వమావదు - స్వార్థనిరపేక్షైయాన పరదుఃఖనిరాకరణేచ్ఛై” “కారుణ్యమావదు - పరగాత్రపవణత్తై” ఎన్ను నిగమాన్తదేశికశ్రీసూక్తి విరోధముణ్డామెన్నవొణ్ణాదు; పరదుఃఖనిరాచికీర్షై కృపాకార్యమాగైయాలే. నిరాచికీర్షైయావదు - నిరాకరణానుకూల వ్యాపారమ్. అదువుం కృపాకార్యరక్షణాన్తర్గతమాయిరు

క్కు_మ్. ఇప్పొర్థత్తై శ్రుతప్రకాశికాకారరుం "కృపయా పరం రక్షతః" ఎ
ప్రకాశిప్పిత్తరుళినార్.

ఆగ కృపైయిన్నడైయ ఫలోపధానత్తైయే వేదాన్తదేశికనుమరుళిచ్చెయ్
దారాగైయాలే అవరుడైయ శ్రీసూక్తి విరోధగన్ధమే యిల్లై.

"పరదుఃఖదుఃఖిత్వాదికన్తు న లక్షణం" ఇత్యాది పృథగద్యాధిక
సూక్తికళ్ అన్యపరఙ్గళాగైయాలే విరోధమిల్లై. అతావదు - పరదుఃఖదుఃఖి
మాత్రమన్ఱు, కిన్తు పరదుఃఖనిరాకరణేచ్ఛాపర్యన్తమెన్గై. అన్యథాఽఽ
చార్యన్ శ్రీసూక్తివిరోధం దుష్పరిహరమామ్.

అవర్గళుం గీతాభాష్య తాత్పర్య చన్ద్రికైయిల్ "అపారకారు
సౌశీల్య" ఇత్యాదిగీతాభాష్యోపోద్ఘాతవాక్యవ్యాఖ్యానావసరత్తిల్ "స్వా
నిరపేక్షయా పరదుఃఖాసహిష్ణుతయా" ఎన్ఱు భాష్యకారాద్యభిమతమా
వర్థత్తై వెళియిట్టరుళినార్.

మేలుం, 'పరదుఃఖదర్శనజనితదుఃఖవత్త్వమే దయై', ఎన్ఱు ఇతిహాసప్ర
మాన శ్రీరామాయణత్తిలే "తం శోణితపరీతాఙ్గం వేష్టమానం మహీతలే ।
ర్యా తు నిహతం దృష్ట్వా రురావ కరుణాం గిరమ్ ॥ వియుక్తా పతినా
ద్విజేన సహచారిణా । తామ్రశీర్షేణ మత్తేన పత్రిణా సహితేన వై ॥ తదాతు
ద్విజం దృష్ట్వా నిషాదేన నిపాతితం । ఋషేర్ధర్మాత్మనస్తస్య కారుణ్యం స
పద్యత" ఎన్ఱు బాలకాణ్డత్తిల్ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదు.

ఇంగు మృతపక్షినిమిత్తరోదన శ్రవణాదికళాలే జ్ఞాతదుఃఖదర్శననిమి
మాన దుఃఖరూపకారుణ్యం స్పష్టమాగచ్చొల్లప్పడుగైయాలే 'పరదుఃఖదుః
త్వం దయై' ఎన్నుమిదం సర్వసమ్మతమే.

"మా నిషాద" ఇత్యాదియాలే వ్యాధనైక్కుఱిత్తు శాపప్రదానం ప
గైయాలే, శాపదానం - బకాఙ్గనాశోకాపనోదనవ్యాపారరూపమాగైయా

‘పరదుఃఖనిరాచికీర్షారూపదయైయే ఇంగు ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు’ ఇతి న వాచ్యమ్: శాపదానత్తుక్కు మున్బే పతివియోగత్తాలే దుఃఖప్పట్టుక్కొణ్డిరుక్కుమ్ స్త్రీపక్షిదర్శనత్తాలే కారుణ్యముణ్డానదాగచ్చొల్లుగైయాలుమ్, నిరాచికీర్షైక్కాదానుం - కారుణ్యఫలమాగైయాలుమ్, పతివియోగజనితదుఃఖస్య పతిహన్తృనిషాదశాపత్తాలే నిరాకరణముణ్డాగైయాలుమ్.

“తత్ర కఞ్చిన క్రౌఞ్చమిథునాదేకం పఞ్చశరశరాను విద్ధమపి వ్యాధేనానువిద్ధం నిధ్యాయతో బద్ధానుకమ్పస్య” ఇత్యాదియాలే యివ్వర్థత్తై మహాకవియాన భోజనుం స్పష్టమాక్కివైత్తాన్.

“దయా భూతహితైషిత్వం” “దయా చ సర్వభూతేషు సర్వత్రానుగ్రహస్స్మృతః” ఎన్ఱు వ్యాసయోగయాజ్ఞవల్క్య స్మృతిగళిల్ శొల్లప్పట్టదుం పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వత్తినుడైయ అవస్థావిశేషఙ్గళామిత్తనై.

ఆగ “స్వార్థనిరపేక్షా పరదుఃఖాసహిష్ణుతా దయా” ఎన్గిఱ భాష్యశ్రీసూక్తి స్వరసతః సంగతమాగిఱదు.

ఇప్పడియే “స ఏకాకీ న రమేత” ఎన్గిఱ శ్రుతియై త్తిరువుళ్ళమ్పత్తి కొణ్డు “అత్యన్తవ్యాకులచిత్తనాయ్” ఎన్ఱు తిరుమన్త్రార్థవ్యాఖ్యానావతారికైయిల్ అరుళిచ్చెయ్దదుం సంగతమాగిఱదెన్ఱు కణ్డుకొళ్వదు.

శ్రీశైలలక్ష్మణమునేర్దాసదాసేన నిర్మితః ।
కృపాగుణవిచారోఽయమ్ముదమాతనుతాం సతామ్ ॥

ఇతి

శ్రీపురుషతత్త్వప్రకాశికాయామ్ కృపాగుణవిచారో నామ
ద్వితీయపరిచ్ఛేదః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీలోకగురవే నమః.

శ్రీమద్వరవరమునయే నమః.

శ్రీశైలలక్ష్మణమునయే నమః.

—००:००—

తృతీయపరిచ్ఛేదః.

అవ్యాదవ్యాజకారుణ్యనిధిరమ్బుజలోచనః ।
శ్రీరంగధామరసికః శ్రీమాన్నారాయణస్సదా ॥

శ్రీశైలలక్ష్మణమునేః ప్రణమ్య చరణద్వయమ్ ।
అన్తర్వ్యాప్తివిచారోఽయం క్రియతే విదుషాంముదే ॥

సమస్తకల్యాణగుణాత్మకనాయ్ సర్వశక్తనాన సర్వేశ్వరనుక్కు - సమస్తజగదన్తరాత్మత్వం, శ్రుతి స్మృత్యాదిగళిల్ ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు.

ఎజ్ఞనేయెన్నిల్—“యచ్చకించిజ్జగత్యస్మిన్దృశ్యతే శ్రూయతేఽపివా । అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్స్థితః” “అణోరణీయాన్మహతో మహీయానాత్మాగుహాయాం నిహితోఽస్యజన్తోః” “ఏష త ఆత్మా అన్తర్యామ్యమృతః” “ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మాఽపహతపాప్మా దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః” “నిత్యం విభుం సర్వగతం సుసూక్ష్మం” “అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానాం సర్వాత్మా” ఇత్యాది శ్రుతిగళ్.

"ప్రశాసితారం సర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్" "సర్వత్రాసౌ సమస్తఞ్చ వసత్యత్రేతి వై యతః" ఇత్యాదిస్మృతిగళ్.

ఇఙ్గే భగవానుక్కుచ్చొల్లప్పడుగిఱ వన్తరాత్మత్వోపయుక్తమాన వన్తర్వ్యాప్తిదాన్ - అణుక్కళిలుం, మహత్తుక్కళిలుం, జాతి వ్యక్తిదోఱుం పరిసమాప్యవర్తిక్కుమాపోలే, పరిసమాప్య వర్తనరూపస్థితియే.

(పూర్వపక్షమ్.)

ఇంగే శిలర్—"అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వమి" త్యాదిగళిల్ శొల్లుగిఱ వన్తర్బహిర్వ్యాప్తి - అణుభూతజీవనిలుం, విభుభూతకాలాదిగళిలు మిల్లామైయాలే తద్వ్యతిరిక్త విషయత్తిలాగక్కడవదు. అణుపదార్థం - నిరవయవమాగైయాలే అదుతనక్కు అన్తఃప్రదేశముమ్, విభువుక్కు బహిఃప్రదేశము మిల్లామైయాలే. ఇప్పడియే సర్వార్థసిద్ధియిల్ "బహిరన్తశ్చ తద్వ్యాప్తిస్తత్ర యత్రోభయమ్భవేత్ । విభోరణోశ్చ న బహిస్సాన్తస్తస్మాన్న సా తయోః । విభోర్న్నచ్ఛిద్రమణునా నాణూనాం విభునా చ తత్ । యథా ప్రమాణం సమ్బన్ధమాత్రమేవ తయోర్భవేత్" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దారిఱే. ఇదిల్ అణువిభువ్యతిరిక్తఙ్గళిలేయే అన్తర్బహిర్వ్యాప్తి స్పష్టమాగచ్చొల్లుగైయాలే, అవైగళిల్ అన్తర్బహిర్వ్యాప్తియావదు - సమ్బన్ధవిశేషమే.

"అణోరణీయాని" త్యాదిశ్రుతిగళాలుం, "అణీయాంసమణీయసామి" త్యాదిస్మృతిగళాలుం, అణుక్కళిలుం విభుక్కళిలుం వ్యాప్తి శొల్లప్పట్టదాగైయాల్, అవఱ్ఱిలు మన్తర్వ్యాప్తి కొళ్ళవేణుమెన్నవొణ్ణాదు ;— "అణోరణీయాన్" ఎన్గిఱ శ్రుతిక్కు - సర్వేశ్వరనిడత్తిల్ అణుత్వవిభుత్వరూపవిరుద్ధధర్మసమావేశప్రతిపాదనత్తిల్ తాత్పర్యమిల్లామైయాలే. ఆనాలిదిలే తాత్పర్యమెన్నిల్? భగవానుక్కు సర్వవ్యాప్తత్వత్తైచ్చొల్లుగై

తాదృశ శ్రుతిగళుక్కు కర్రుత్తు. ఇవ్వర్థం—"అణోరణీయాన్ మహతో మహీయానిత్యనుశ్రవః । విశ్వవ్యాప్తత్వతాత్పర్యాత్తన్న మిథో బాధమృచ్ఛతి । యదల్పపరిమాణేన వృత్తీనాం గ్రసనం శ్రుతమ్ । అచిన్త్యమిదమిత్యేకే చిన్తనశ్రమభీరవః" ఎన్ఱు సర్వార్థసిద్ధియిల్ శొల్లప్పట్టదు. ఆగ అణుక్కళిల్ అణుత్వేనేశ్వరనుక్కు అన్తర్వ్యాప్తియిల్లై యెన్ఱదాయిత్తు.

నను—ఇప్పడియానాల్ "య ఆత్మని తిష్ఠన్" ఇత్యాది శ్రుతిసిద్ధమాన జీవాన్తర్వ్యాప్తి కూడుమ్బడి యెజ్ఞనేయెన్నిల్;—కూడుమ్. జీవాన్తర్వ్యాప్తియావదు - జీవవ్యాపకత్వమ్. అదావదు - జీవసమానాధికరణాత్యన్తాభావాప్రతియోగిత్వమ్. ఇప్పడియే విభుపదార్థఙ్గళిలుం వ్యాప్తియే అన్తర్యామిత్వమాగైయాలే ఒరుదోషముమిల్లై. ఇప్పడియే సార వ్యాఖ్యానత్తిల్ "నను సర్వేభ్యో ఽణీయసో జీవస్యాన్తర్దేశాభావాత్, కథమన్తర్వ్యాప్తిః, బహిర్వ్యాప్తిశ్చ కా ఇత్యత్రాహ - అన్తరితి. నిరవయవే - అధికరణభేదః, సావయవే - అధికరణభేదః, అవయవభేదశ్చ—"ఇవై యుళ్ళవిడత్తిల్" ఇతి శబ్దవివక్షితః. 'కలన్దునిఱ్కై' ఇత్యుక్త్యా "న తదస్తి వినా యత్స్యాత్" ఇత్యుక్తవిధయా ప్రత్యవయవం ప్రత్యధికరణఞ్చ సదావినాభావలక్షణసంసర్గవిశేష ఏవాన్తర్వ్యాప్తిరిత్యుక్తమ్భవతి." ఎన్ఱు శొల్లివైత్తార్.

ఇంగుం నిరవయవఙ్గళాన వణుక్కళిలే విలక్షణసమ్బన్ధత్తైయే అన్తర్వ్యాప్తి రూపమాగ వంగీకరిత్తిరుక్కైయాలే అవ్విడత్తిల్ పరిసమాప్యవృత్తిత్వరూపాన్తర్వ్యాప్తి అంగీకరిక్కై ఉచితమన్ఱు ఎన్ఱుకాయిత్తు.

ఇదినుడైయ నిష్కర్షత్తై శ్రీమద్రహస్యత్రయసారత్తిల్ మూలమన్త్రాధికారత్తిల్ "అన్తర్వ్యాప్తియావదు - ఇవైయుళ్ళవిడత్తిల్ తన్నైయిల్లైయెన్నవొణ్ణాదపడి కలన్దునిఱ్కై. బహిర్వ్యాప్తియావదు - ఇవైయిల్లాదవిడత్తిలు మెఙ్గున్తానుళనాగై. విభుక్కళాన కాలాదిగళుక్కు బహిర్వ్యాప్తి శొల్లవేణ్డా.

“నారాయణమణీయాంసమశేషాణామణీయసామ్” ఎన్నదు - అన్తర్వ్యాప్తిక్కనుగుణమాగ ప్రతిఘాతానర్హత్వమల్లదు, అణు పరిమాణత్వమన్ఱు. ఇదు శొల్లుమిడముపాధ్యవచ్ఛేదత్తాలే యెన్ఱు సూత్రభాష్యాదిసిద్ధమ్. వ్యాప్తనుక్కు ప్రతివస్తు పూర్ణత్వమావదు - ఓరోఉపాధ్యవచ్ఛిన్నప్రదేశమే సర్వత్తైయుం నిర్వహిక్కవల్ల శక్తియైయుడైత్తాయిరుక్కైయల్లదు వస్తుదోఱుం స్వరూపపరిసమాప్తియన్ఱు. ఇదుకొళ్ళిల్ బహిర్వ్యాప్తిక్కు విరుద్ధమామ్. ఇత్తై అఘటితఘటనాశక్తియాలే నిర్వహిక్కిల్ విరుద్ధసముచ్చయఙ్గళుమ్ పరమతఙ్గళిట్టపడియామ్” ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

ఇంగుం అణుక్కళిల్ అణుతరత్వేన వ్యాప్తియుం, ప్రతివస్తుస్వరూపపరిసమాప్తిరూపపూర్ణత్వము మనుచితమెన్నైయాలే అణుక్కళిల్ అన్తర్వ్యాప్తియావదు - విలక్షణసమ్బన్ధమే యాగక్కడవదు—ఎన్ఱు శొన్నార్గళ్.

(సిద్ధాన్తమ్)

ఇతుక్కుత్తరమాచార్యర్గళరుళిచ్చెయ్యుమ్బడి - అణుత్వేన అభిమతఙ్గళిలుం, మహత్తుక్కళిలుం, నిరవయవఙ్గళిలుం, సావయవఙ్గళిలుం, పరమాత్మావుక్కన్తర్వ్యాప్తియావదు - నైయాయికాభిమతద్రవ్యత్వాదిజాతిక్కు స్వాశ్రయీభూతఙ్గళాయ్ పరస్పరవిలక్షణఙ్గళాన వస్తుక్కళిలే ఎప్పడి పరిసమాప్యవృత్తిత్వమో; అప్పడియే వ్యాప్యవృత్తిసంయోగవిశేషత్తాలే పరిసమాప్యవృత్తిత్వరూపమే.

ఇప్పడియే న్యాయసిద్ధాంజనత్తిల్ అద్రవ్యపరిచ్ఛేదత్తిల్, “యద్వా, యన్నిరవయవం తన్నైయాయికాభిమతజాతివత్సర్వత్ర సంయోగిని సమ్పూర్ణం వర్తతామ్। తదేతత్సూత్రకారైరేవాశంక్య పరిహృతం—“కృత్స్నప్రసక్తిర్నిరవయవత్వశబ్దకోపో వా” ఇత్యాదినా । తత్ర చ దీపః—సకలేతరవిసజాతీయం శ్రుత్యైకసమధిగమ్యం సర్వశక్తియుక్తం బ్రహ్మ నిరవయవమపి

కాయఞ్చ భవత్యనన్తఞ్చ భవతీతి పరిమితశక్తివస్తుచోద్యం న తత్ర ప్రస
జ్యతే. యథా జాతివాదినాం జాతిరేవామూర్తా, ఖణ్డముణ్డాదివ్యక్త్యనవిలక్ష
ణేషు అనన్తేష్వపి పరిసమాప్యైవ వర్తతే, న తత్రేతరవస్తుచోద్యమితి జగత్కా
రణత్వం సమ్భవతీ ‹‹ తి ›› ఎన్ఱు స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్‌దార్.

బృహదారణ్యక భాష్యత్తిల్ (४ - అ. ५ - బ్రా). సర్వవస్తుక్కళిలుం
పరిసమాప్యవర్తిత్వవిషయమాగ శ్రీరంగరామానుజ మునియుం—‹‹ రూపంరూ
పంప్రతిరూపో బభూవేత్యాది—‹ రూప్యత ఇతి రూపం › దృశ్యంవస్తు. వీప్సా
యాం ద్విర్వచనమ్. ప్రతివస్త్వితియావత్. ప్రతిరూపః - సదృశరూప ఇత్యర్థః.
తత్తద్రూపశబ్దిత వస్తు సదృశతయాన్తర్యామితయా పరిపూర్ణోఽవస్థితో బభూ
వేతియావత్. బభూవేతి - సర్వదా పరిపూర్ణ ఏవేత్యర్థః. యద్వా, ప్రతిరూపం-
ప్రతిష్ఠితం రూపం, యస్య సతథోక్తః, సర్వాన్తర్యామీతి ఫలితోఽర్థః.››
ఎన్ఱు తుడఙ్గి ‹‹ ఏవం ప్రత్యేకం స్వరూపేణాపి పర్యాప్త్యా సర్వశరీరత్వ
ముపపద్యతే ఇతి ‹ చ › శబ్దార్థః. విచిత్రశక్తేః పరమాత్మనః కానుపపత్తిరితి
భావః. అత్ర పూర్వమన్త్రే జీవద్వారకసర్వానుప్రవేశేన పురుషత్వ ముపపాది
తమ్; ద్వితీయేన తు విగ్రహద్వారకానుప్రవేశేన సాక్షాద్వ్యాప్త్యా చ పురుష
త్వోపపాదనమితి భేదః ›› ఇత్యన్తమరుళిచ్చెయ్‌దార్.

పఞ్చమాధ్యాయత్తిల్ ‹‹ యః పృథివ్యాన్తిష్ఠన్ ›› ఇత్యాదిమన్త్ర భాష్య
త్తిలుం ప్రతివ్యక్తియిలుం పరమాత్మా పూర్ణమాగ వర్తిక్కి అపడియే—‹‹ అత్ర
ప్రశ్నానురూప్యేణ ›› ‹‹ ఇమఞ్చలోకం పరఞ్చలోకం సర్వాణి భూతాని
యోఽన్తరే యమయతి, ఏష త ఆత్మాన్తర్యామీ ›› త్యేకేనైవ నిర్దేశేన సర్వా
న్తర్యామిణః ఉద్దాలకమ్ప్రతి ‹ తే ఆత్మా › ఇత్యాత్మత్వ ప్రతిపాదనసమ్భ
వాత్, ‹‹ యః పృథివ్యాం తిష్ఠన్ యోఽపృథివ్యాం తిష్ఠన్ ›› ఇత్యాది పర్యాయోప
దేశబాహుళ్యం కిమర్థమితి చేన్న,—పృథివ్యాదికే ఏకైకవస్తుని ప్రత్యేకం పరి
పూర్ణత్వేన నియన్తృతయా స్థితి జ్ఞాపనార్థత్వేన సార్థక్యాత్. ‹‹ పరిపూర్ణ

త్వాచ్చ - అణుమాత్రేపి వస్తుని స్థితస్య నిరవధికషాడ్గుణ్య విశిష్టతయా ప్రతిపత్తియోగ్యత్వమ్'' ఇతి వ్యాసార్యైర్వాక్యాన్వయాధికరణే వర్ణితమ్. ఇదం హి పూర్ణత్వం నైకేన పూర్వోక్తరీత్యా నిర్దేశేన సిద్ధ్యతి'' ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దార్.

ఇప్పడియే శ్రుతప్రకాశికాచార్యర్గళుం జిజ్ఞాసాధికరణే ''అథ ''సర్వంఖల్వి'' తి వాక్యప్రతిపన్నస్య తాదాత్మ్యస్య శరీరశరీరిభావ నిబన్ధనత్వం నియన్తృత్వ నియామ్యత్వాదినా శరీరశబ్దేన చ విశదయితుం శ్రుతి వాక్యాని దర్శయతి—తథేతి. ''అన్తఃప్రవిష్టశ్శాస్తే'' త్యేతత్సర్వాత్మశబ్ద వ్యాఖ్యానరూపమ్. అనేన శరీరాత్మభావ ఉక్తః. అన్తః ప్రవిశ్య నియామ్యత్వంహి శరీరత్వం, తత్స్పష్టీకరణార్థముదాహరతి—యః పృథివ్యామితి. 'యః పృథివ్యాం, య ఆత్మని' ఇతి పర్యాయద్వయేన చేతనాచేతనయోర్భగవన్తం ప్రతిశరీరత్వముక్తమ్ 'ఆత్మని తిష్ఠన్' ఇత్యుక్తే 'వేద్యామగ్నిస్తిష్ఠతి' 'తిలే తైలం తిష్ఠతి' ఇతి బహిరబహిస్స్థితి సాధారణ్యాత్, తద్వైశద్యార్థమాహ.—ఆత్మనోఽన్తర ఇతి. 'అన్తరోయమయతి' ఇత్యనేన శరీరలక్షణముక్తం. తస్మాన్నియామ్యత్వం తచ్ఛరీరమిత్యర్థః'' ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దార్.

శ్రీకురుకేశాచార్యర్గళుం ద్రామిడసామ ప్రథమశతక ప్రథమదశక దశమగాథావ్యాఖ్యానత్తిల్ చేతనాచేతనఙ్గళిలే పరమాత్మావినుడైయ పరిపూర్ణస్థితియై—''[పరన్ద–] సముద్రజల పరమాణుక్కళిలుం, ప్రథివ్యన్తరిక్షాది లోకాన్తర్వర్తియాయ్, అతిసూక్ష్మమాయిరున్ద వచిద్వస్తుక్కళిలుం వ్యాపిత్తు, అవఱ్ఱినుళ్ళే ప్రకాశిక్కుం అచిద్వస్తుక్కళిలుం స్థూలమానపణ్డత్తిల్ వ్యాపిత్తాప్పోలే అనాయాసేనాసంకుచితనాయ్, అన్యైరదృష్టనాయ్‌క్కొణ్డు జగత్సంహర్తావుమాయ్, సుదృఢప్రమాణసిద్ధనుమా యిరున్ద వెమ్బెరుమానుడైయ తుయరఱుశుడరడి తొఴుదెఴు ఎన్మననే యెన్గిఱార్'' ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దార్.

ఇప్పడి ఉదాహృత సామ్ప్రదాయిక వచనఙ్గళిలే పరమాత్మావుక్కు ప్రతి వస్తు వ్యాప్యవృత్తి సంయోగవిశేషత్తాలే పరిపూర్ణమాగ అవస్థితి ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదాగైయాలే అణుక్కళిలుం మహత్తుక్కళిలుం మన్తరాత్మత్వ మవ్యాహతమాగవే సిద్ధిక్కిఱదు.

నను నిరవయవఙ్గళాన వస్తుక్కళిల్ అన్తః ప్రదేశాభావమాగైయాల్ పరమాత్మావుక్కు అన్తః ప్రవిశ్యనియన్తృత్వఙ్గూడుమ్బడియెఙ్గనేయెన్నిల్,— నిరవయవఙ్గళాగ వభిమతఙ్గళాన వస్తుక్కళిలే ప్రథగ్వ్యపదేశానర్హాఽతి సూక్ష్మాంశభేద సత్త్వత్తై ఆచార్యర్గళే అఙ్గీకరిత్తిరుక్కైయాలే, అదిలుం సర్వశక్తికనాన సర్వేశ్వరనుక్కు సుఖమాగవే అన్తః ప్రవేశపూర్వకమాగ నియన్తృతయా పరిసమాప్యస్థితి కూడుమ్.

ఇప్పడియే న్యాయసిద్ధాఞ్జనత్తిల్ "యద్వా నిరవయవేష్వపిగురుతయా పృథఙ్నిర్దేశాయోగ్యత్వాత్ స్వాభావికోఽంశభేదో భవతు. నచైవంసత్యేకత్వానేకత్వ మవయవిత్వం సంఘాతత్వంవా ప్రసజ్యత ఇతివాచ్యమ్; తాదృశస్యాంశస్య భేదవ్యపదేశహేతుత్వాభావాత్. ఏతావదేకానేకత్వం ప్రమాణబలాత్ దుంపహ్నావ మభ్యుపగతమ్భవతు" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు.

నను అణుక్కళిల్ పరమాత్మావుక్కన్తర్వ్యాప్తియావదు—'ఇవై యణుక్కళిడత్తిల్ తన్నై యిల్లైయెన్నవొణ్ణాదపడి కలన్దునిఱ్కై' ఎన్గిఱ వచనం కూడుమ్బడి యెఙ్ఙనెన్నిల్,—"ఏషోఽణురాత్మా చేతసావేదితవ్యః" "వాలాగ్రశత భాగస్య" ఇత్యాదియాలే జీవాత్మాక్కళుక్కు అణుత్వం సిద్ధమాగైయాలే, అణుక్కళుక్కుం సావయవత్వ రూపావస్థాపత్తిభయత్తాలే నిరవయవత్వాంగీకారమావశ్యకమాగైయాలే, అదిల్ అన్తః ప్రవేశాసమ్భవం శొల్లుగిఱ మతావలమ్బనత్తాలే అన్తర్వ్యాప్తియై ప్రకారాన్తరత్తాలే ప్రతిపాదిత్తరుళినారాగైయాలే కూడుమ్. సిద్ధాన్తత్తిల్ "అణోరణీయాన్" "అన్తర్బహిశ్చ

తత్సర్వం” అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా” “తత్సృష్ట్వా తదేవానుప్రావిశత్”
“య ఆత్మని తిష్ఠన్” ఇత్యాది బహుప్రమాణఙ్గళిల్ పరమాత్మావుక్కు అది
లుమన్తః ప్రవేశనియమనాదిగళ్ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టనవాగైయాలే నిరవయవ
ఙ్గళాగ వభిమతఙ్గళాన వణుక్కళిలుం సూక్ష్మమాన వంశసద్భావమాచార్య
ర్గళాలేయే అంగీకరిక్కప్పట్టదాగైయాలే యథాశ్రుతమాన వన్తర్వ్యాప్తి అంగు
అంగీకరిప్పదిల్ ఒరు అనుపపత్తియుమిల్లై.

నను “నారాయణమణీయాంసమ్” “అణోరణీయాన్మహతో మహీ
యాన్” ఇత్యాదిగళిల్ ఒరు భగవానుక్కే అణుత్వ మహత్వరూప విరుద్ధ
ధర్మద్వయాంగీకారం కూడుమ్బడి యెన్నెన్నిల్,—కూడుమ్. సిద్ధాన్తత్తిల్
పరిమాణత్తై - సంయోగరూపమాగ వంగీకరిత్తిరుక్కైయాలే, అణుపదార్థ
సంయోగత్తుక్కే అణుత్వరూపమాగైయాలే, అదు కాలాదివిభుపదార్థసంయో
గత్తైయుడైయ సర్వేశ్వరనిడత్తిలే ఉణ్డాగక్కూడుమాగైయాలే అవైగళుక్కు
విరోధసమ్భవమేయిల్లై. అణు భూతనాన జీవాత్మావిల్ పరమాత్మావుక్కు
సంయోగవిశేషత్తాలే వృత్తిత్వత్తైయే “అణోరణీయాన్” ఎన్గిఱ శ్రుతి శొల్లు
గిఱదేయొఴియ, నైయాయికాభిమతమాయ్ అతిరిక్తమా యిరుప్పదొరు గుణ
రూపమాన పరిమాణత్తైయన్ఱు.

విభువాన పరమాత్మావుక్కు సర్వాధారత్వఙ్కూడినాలుం, అవనుక్కు
సర్వత్రవృత్తిత్వం కూడుమ్బడియెఙ్గనే, తాన్త్రికర్గళ్ విభుపదార్థత్తుక్కు ఎవ్వి
డత్తిలుం వృత్తిత్వ మఙ్గీకరియామైయాలే యెన్నవొణ్ణాదు; “ఆపో నారా ఇతి
ప్రోక్తా ఆపో వై నరసూనవః । తా యదస్యాయనం ప్రోక్తం తేన నారాయణ
స్స్మృతః” “అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్స్థితః” “వసన్తి
తత్ర భూతాని భూతాత్మన్యఖిలాత్మని । నచ భూతేష్వశేషేషు వకారార్థ
స్తతోఽవ్యయః” “సర్వత్రాసౌ సమస్తఞ్చ వసత్యత్రేతి వై యతః । తతస్స

వాసుదేవేతి విద్వద్భిః పరిపఠ్యతే” “యః పృథివ్యాం తిష్ఠన్......య ఆత్మని తిష్ఠన్” ఇత్యాది ప్రమాణగణఙ్గళాలే సర్వేశ్వరనుక్కు సర్వత్రవృత్తిత్వం ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగైయాలే సర్వశక్తియాయ్ విభురూపనాన సర్వేశ్వరనుక్కుం తత్తత్పదార్థఙ్గళిలే వృత్తిత్వఙ్కొళ్ళుగైయి లొరు విరోధమ మిల్లామైయాలే.

విభుద్రవ్యసంయోగం - క్రియాజన్య మల్లామైయాలే అదుక్కు వృత్తినియామకత్వం కూడుమ్బడియెన్నెన్నిల్,—జన్య సంయోగత్తుక్కు క్రియాజన్యత్వనియమ ముణ్డానాలుం, నిత్యసంయోగత్తిల్ క్రియాజన్యత్వఙ్కూడామైయాలే, అన్ద సమ్బన్ధత్తాలే విభువుక్కు సర్వత్రవృత్తిత్వ విరోధమేయిల్లామైయాల్ కూడుమ్. సంయోగద్వైవిధ్యత్తై న్యాయసిద్ధాఞ్జనత్తిల్ అద్రవ్యపరిచ్ఛేదత్తిల్” “సచాయంసంయోగో ద్వివిధః,—కార్యోఽకార్యశ్చేతి” ఎన్నరుళిచ్చెయ్దార్.

ఆగ పరమాత్మావుక్కుం జగత్తుక్కుం సంయోగమావదు - అపృథక్సిద్ధసమ్బన్ధరూపమాగైయాలే, ఎప్పడి జాతిక్కు సమవాయత్తాలే వ్యక్తివృత్తిత్వమో; అప్పడియే పరమాత్మావుక్కుం చేతనాచేతనఙ్గళిలే వృత్తిత్వం నిరాబాధమెన్నదాయిఱ్ఱు.

అతఏవ తైత్తిరీయోపనిషద్భాష్యత్తిల్ శ్రీరఙ్గరామానుజమునియుం పరమాత్మావుక్కు సర్వవస్తుక్కళిలుం స్థితివిశేషత్తైయే ప్రతిపాదిత్తరుళినార్— “తత్సృష్ట్వేత్యాది. నను సర్వదా సర్వవ్యాప్తస్య బ్రహ్మణః కోఽసౌసృష్టికాలానుప్రవేశ ఇతిచేత్,—ఉచ్యతే; గోజఠరగతవత్సవత్ సర్వవ్యాప్తస్య బ్రహ్మణః ప్రత్యేకం సర్వవస్తుషు పుష్కలప్రతీత్యర్హః స్థితివిశేషఏవానుప్రవేశః” ఎన్రు.

న్యాయసిద్ధాఞ్జనత్తి లీశ్వరప్రకరణత్తిలుం “తిర్యఙ్మూర్తిషు పరిపూర్ణ ఏవేశ్వరః, ప్రజాపతి పశుపతి మూర్త్యోరస్తు ప్రమాణబలాత్ జీవ వ్య

వహిత ఇతి విశేషః. ఏవమేవ సర్వత్రాపీశ్వరః పరిపూర్ణఏవ” ఎన్ఱు వెళియిట్టరుళినార్. “పరిపూర్ణఏవేశ్వరఇతి - పర్యాప్త్యావర్తతే, సద్విత్వాదివదావ్యాసజ్యేత్యర్థః.” ఎన్ఱు వ్యాఖ్యాతాక్కళ్.

కఠోపనిషద్భాష్యవృత్తిల్ “అణోరణీయాన్” ఎన్గిఱ మన్త్రవ్యాఖ్యానత్తిల్ అణుభూతజీవర్గళిలే పరమాత్మా అణుతరనాయ్క్కొణ్డు ప్రవేశయోగ్యనాగిఱానెన్ఱు ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదు;—“ఏవం మన్త్రద్వయేన ప్రత్యగాత్మస్వరూపం విశోధ్య, తదాత్మభూత పరమాత్మస్వరూపమాహ—అణోరణీయా నిత్యాదినా. అణోః - సర్వాచేతనాపేక్షయా సూక్ష్మాచ్చేతనాదణుతరః; తతోఽపి సూక్ష్మాత్ తదన్తః ప్రవేశయోగ్యఇత్యర్థః” ఎన్ఱు.

ఆగ విచిత్రశక్తియుక్తనాన సర్వేశ్వరనుక్కు “అణోరణీయాన్” “అణీయాంసమణీయసామి” త్యాది శ్రుతి స్మృతి ప్రతిపాదితమాన వణుత్వం, అణుభూతజీవాన్తఃప్రవేశోపయికశక్తిమత్త్వమాగైయాలే విలక్షణసంయోగమే యెన్ఱు శాస్త్రబలాదంగీకరిక్కవేణుమెన్ఱదాయిత్తు. శ్రీకూరేశమిశ్రరుం “ముగ్ధశ్శిశుః” ఇత్యాదియాలే యరుళిచ్చెయ్దార్. ఆగైయాల్ అణుత్వ విభుత్వఙ్గళుక్కు ఏకత్ర అంగీకార ప్రయుక్తమాన చోద్యత్తుక్కవకాశమే యిల్లైయెన్ఱు బుద్ధిమాన్గళఱియవుమ్.

“ఇప్పడి సర్వాత్మాక్కళిలుం నియన్తావాయ్క్కొణ్డు వ్యాపిక్కిఱ వీశ్వరనుక్కు అణువాయ్ నిరవయవనాన ఆత్మావిన్బక్కల్ పడాభాగరాహిత్యత్తాలే అన్తరావకాశమిల్లామైయాల్ అన్తర్వ్యాప్తి ఘటిక్కుమ్బడియెన్నెన్నిల్,—వ్యాపకమాన వీశ్వరస్వరూపముం, వ్యాప్యమాన చేతనస్వరూపముం జ్ఞానాకారఙ్గళాగైయాలే, తేజోద్రవ్యఙ్గళ్ పోలే స్వచ్ఛస్వరూపమాగైయాలే ఒన్ఱుక్కొన్ఱు ప్రతిఘాతకమిల్లామైయాలే సర్వత్రప్రవేశం కూడుమెన్నిట్టు, నియన్తృతయా శాస్త్రసిద్ధనాన ఈశ్వరనుక్కు నియామ్యతయా శరీరభూత

నాన చేతనన్ఙళుక్కు అన్తర్వ్యాప్తి అతిశయేన ఉపపన్నా. "య ఆత్మానమన్తరో యమయతి" ఎన్ఱు 'యావనొరువన్ ఆత్మావై ఉళ్ళే నిన్ఱు నియమిక్కిఱాన్' ఎన్గిఱ శ్రుతిదానే ఇత్తైక్కాట్టినిఱ్కు." ఎన్ఱు దీపప్రకాశికా శ్రీసూక్తి.

పరన్దరహస్యత్తిల్ అభయప్రదరాజ పుత్రర్ శ్రీసూక్తి:— "అపరిచ్ఛిన్నాత్మావాన సర్వాగ వృత్తియనాయిరుక్కైయావదు - స్వేతర సకలపదార్థఙ్గళైయుం చిదచిద్విభాగమఱ తనిత్తనియే యుళ్ళాయిరుక్కై. ఆకాశంఘటాదిగళిలే వ్యాపిక్కుమాపోలే తన్నవయవైకదేశత్తాలే వ్యాపిక్కైయన్ఱిక్కే జాతి వ్యక్తిదోఱుం వ్యాపిక్కుమాపోలే సమాప్య ఆత్మతయా వ్యాపిత్తు ధరిక్కై" ఎన్ఱు,

ఇప్పడియే ఈడుముదలాన గ్రన్థఙ్గళిలు పూర్వాచార్యర్గళుడైయ శ్రీసూక్తిగళైయుఙ్గణ్డుకొళ్ళవదు.

శ్రీశైలలక్ష్మణమునేర్దాసదాసేన నిర్మితః ।
అన్తర్వ్యాప్తివిచారోఽయమ్ముదమాతనుతాం సతామ్ ॥

ఇతి

శ్రీపురుషతత్త్వప్రకాశికాయామ్

అన్తర్వ్యాప్తివిచారో నామ

తృతీయపరిచ్ఛేదః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీలోకగురవే నమః.

శ్రీమద్వరవరమునయే నమః.

శ్రీశైలలక్ష్మణమునయే నమః.

తురీయ పరిచ్ఛేదః.

అవ్యాదవ్యాజకారుణ్యానిధిరమ్బుజలోచనః ।
శ్రీరంగధామరసికః శ్రీమాన్నారాయణస్సదా ॥
శ్రీశైలలక్ష్మణమునేః ప్రణమ్య చరణద్వయమ్ ।
మోక్షోపాయవిచారోఽయం క్రియతే విదుషాంముదే ॥

ఆత్మయాథాత్మ్యజ్ఞానిగళాన ముముక్షుక్కళుక్కు - పరమపురుషార్థలక్షణ మోక్షత్తైక్కొడుక్కుమవన్, 'శ్రియఃపతియాయ్, వాత్సల్యస్వామిత్వ సౌశీల్య సౌలభ్య జ్ఞానశక్త్యాది సమస్తకల్యాణ గుణగణవిభూషితనాయ్, విలక్షణవిగ్రహయుక్తనాన సర్వేశ్వరనే,—అదృష్టద్వారక చేతనప్రవృత్తిసామాన్య నిరపేక్షనాయ్, స్వప్రసాదలక్షణాదృష్టద్వారక ఫలకరణత్వరూపమాన వుపాయమాగిఱాన్' ఎన్ఱు శ్రీధరపరాంకుశ పరకాలనాథయామునయతీశ్వర కూరేశకురుకేశభట్ట వేదాన్తి కలిజిత్కాఞ్ణ్ష్పాదినిగమాన్తదేశికప్రభృతిపూర్వాచార్యర్ సమ్ప్రదాయమ్.

(పూర్వపక్షమ్)

ఇన్ద సమ్ప్రదాయ పుతియాచార్ శిలర్—మోక్షరూపమాన ఫలత్తైక్కుఱిత్తు, సర్వేశ్వరనుక్కు - అదృష్టద్వారక ఫలసాధనత్వరూపమాన కరణత్వం సమ్భవియాదు. అనుష్ఠితమాన సాధనత్తైక్కుఱిత్తు ఈశ్వరనుక్కు ఫలప్రదత్వమే శ్రీభాష్యాదిగళిల్ ఫలాధికరణత్తిల్ సిద్ధాన్తిక్కప్పట్టదాగైయాలే. ఫలప్రదత్వమావదు - ఫలప్రదానానుకూల సంకల్పవత్వమేయొழియ ఫలత్తైక్కుఱిత్తు వ్యాపారసమ్బన్ధావచ్ఛిన్న కారణత్వరూపమాన కరణత్వమన్ఱు. ఇప్పడిప్పట్ట కరణత్వన్దాన్ న్యాసోపాసనజ్గళుక్కే ప్రామాణికమామిత్తనైయొழియ సర్వేశ్వరనుక్కు ఘటియాదు. న్యాసోపాసనజ్గళుక్కే తాన్ భగవత్ప్రసాదద్వారా మోక్షరూప ఫలత్తైక్కుఱిత్తు హేతుత్వం సమ్భవిక్కుమాగైయాల్.

ఇప్పడియే శ్రీభాష్యత్తిల్ ఫలాధికరణత్తిల్—“ఫలమత ఉపపత్తేః - స ఏవహి సర్వజ్ఞ స్సర్వశక్తి ర్మహోదారో యాగదానహోమాది భిరుపాసనేన చారాధిత ఐహికాముష్మిక భోగజాతం స్వ స్వరూపావాప్తిరూప మపవర్గఞ్చ దాతుమీష్టే” ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

ఇప్పడియే నిగమాన్తదేశికనుం శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారత్తిల్ సాధ్యోపాయ శోధనాధికారత్తిల్—“యథాధికరణం ప్రభుయజ్ఞ జనదానహోమార్చనా భరన్యాసనభావనా ప్రభృతిభి స్సమారాధితః। ఫలం దిశతి దేహినామితిహి సమ్ప్రదాయస్థితిః శ్రుతిస్మృతి గురూక్తి భిర్నయవతీభిరాభాతినః” ఎన్ఱు వెళియిట్టరుళినార్. “సమారాధితః - ప్రసాదం ప్రాపితః” ఎన్ఱిత్తై తద్వ్యాఖ్యాతాక్కళ్.

ఇప్పడి న్యాసోపాసనజ్గళుక్కే భగవత్ప్రసాదద్వారా మోక్షకరణత్వముదాహృత శ్రీసూక్తికళిల్ స్పష్టమాగైయాలే భగవానుక్కు ఫలప్రదత్వమాత్ర మఙ్గీకరిక్కవేణుమ్.

"ఉపాయస్స్వప్రాప్తే రుపనిషదధిత స్స భగవాన్" ఇత్యాదిగళిల్ వేదాన్తాచార్యరాలేయే సర్వేశ్వరనుక్కు పాయత్వ మరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలే సర్వశక్తనానవనుక్కు ఫలప్రదత్వము ముపాయత్వముం సమ్భవిక్కుమెన్ఱు వృణ్ణాదు;—ఆచార్యరరుళిచ్చెయ్ద వుపాయత్వం - ఫలప్రదత్వమే యొழிయ కరణత్వరూపమన్ఱు. ఇప్పడియే శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారత్తిల్ "ఇవ్వుపాయరూపమాయుం, ప్రాప్తిరూపమాయుం నిరుక్కిఱ జ్ఞానత్తుక్కు విషయమాయ్క్కొణ్డు ఫలప్రదత్వ భోగ్యత్వాది విశేషత్తాలే ఈశ్వరనుక్కు పాయత్వము ముపేయత్వముమె" న్ఱుం, "ఉపాయమితి—సహి సర్వేషు శాస్త్రేషు ప్రీతః ఫలందదాతీతి ప్రాగేవనిర్ణీతమ్. స్వ సాధ్యనశ్వర యజ్ఞోపాసన ధాత్వర్థేషు కాలాన్తరభావి ఫలసాధనత్వబుద్ధిం పరిత్యజ్య సిద్ధేస్థాయిని సర్వజ్ఞే సత్యసంకల్ప మహోదారత్వాది గుణశాలిని సకలశాస్త్రార్థ సమారాధ్యే ఫల ప్రదత్వ మనుసన్ధత్స్వేతి" ఎన్ఱు గీతాతాత్పర్య చన్ద్రికైయిలు మరుళిచ్చెయ్దారాగైయాలే.

ఇత్తాల్ "ఉపాయస్స్వప్రాప్తేః" ఇత్యాద్యాచార్య శ్రీసూక్తిసిద్ధమాన వుపాయత్వం ఫలప్రదత్వరూపమే యొழிయ కరణత్వరూపమన్ఱెన్ఱదాయిற்று.

ఆగ ఇప్పడి యరుళిచ్చెయ్గైయాలే ఈశ్వరనుక్కు కరణత్వరూపోపాయత్వమిల్లైయెన్ఱు సిద్ధమ్.

"స్వప్రాప్తే స్సాధకతమత్వాత్ - కరణం" ఎన్ఱు శ్రీసహస్రనామభాష్యత్తిల్ శ్రీపరాశరభట్టరరుళిచ్చెయ్దపడియే ఎమ్పెరుమానుక్కు మోక్షకరణత్వమాచార్యసమ్మత మెన్ఱువృణ్ణాదు; ఉక్తరీత్యా సాధకతమత్వమావదు - ఫలప్రదత్వమాత్రత్తిల్ పర్యవసితమాగై ఆవశ్యకమాగైయాలే. అన్యథా "స్వతన్త్రతయోత్కృష్టే కర్తరిబ్రహ్మణి అస్వతన్త్రతయా అపకృష్టకారకాన్తరదృష్టే

ర్మహాపరాధరూపత్వమె” న్ఱు నిక్షేపరక్షైయి లరుళిచ్చెయ్‌దపడియే అపకృష్టమానకరణత్వత్తై సర్వోత్కృష్టనాన సర్వేశ్వరనిడత్తిల్ కొళ్ళుకై రాజావినిడత్తిల్ భృత్యత్వారోపమ్బోలే మహాపరాధమాయ్‌త్తలైక్కట్టుమ్.

మేలుం, సర్వేశ్వరనిడత్తిలుణ్డాన కరణత్వం - ఇతికర్తవ్యతా విశిష్టమన్ఱు. నిరపేక్షోపాయత్వ సిద్ధాన్తభంగం వరుమైయాలే. అస్తైస్నిల్ - కరణత్వమే సిద్ధియాదు. “నహి తత్కారణంలోకే వేదేవా కిఞ్చిదీదృశమ్। ఇతికర్తవ్యతాసాధ్యే యస్యనానుగ్రహేఽర్థితా” ఎన్ఱభియుక్తరుం శొన్నార్. ‘కరణోపకారే అర్థితా - అపేక్షా, కరణమాత్రస్యావశ్యకీ’ ఎన్ఱు ఇదుక్కుప్పొరుళ్.

ఇప్పడి ఉక్తయుక్తియాలే ఎమ్బెరుమానిడత్తిల్ కరణత్వం సమ్భవియామైయాలే, అవనిడత్తిల్ శొల్లప్పడుగిఱ కరణత్వం ఫలప్రదత్వరూపమెన్ఱే అఙ్గీకరిక్కవేణుమ్.

నను - “నివాస శ్శరణం సుహృత్” “శ్రూయతే హి కపోతేన శత్రు శ్శరణమాగతః” “త్వమనాది రనిర్దేశ్యస్త్వామహం శరణఙ్గతః” “సర్వాత్మనా యశ్శరణం శరణ్యం నారాయణం లోకగురుం ప్రపన్నః” శరణ్యం శరణఞ్చ త్వా మాహుర్దివ్యా మహర్షయః” “గచ్ఛధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః” “శరణ్యం శరణం యాతాః” “అమృతంసాధనం సాధ్యం యమ్పశ్యన్తి మనీషిణః” అకిఞ్చనోఽనన్యగతి శ్శరణ్య త్వత్పాదమూలం శరణం ప్రపద్యే” “అశరణ్యశరణ్యా అనన్యశరణస్త్వత్పాదారవిన్దయుగళం శరణమహమ్ప్రపద్యే” “అగతిరశరణో భవాబ్ధౌలుఠన్ వరద శరణమిత్యహం గతింత్వాంవృణే” “ఉపాయేగృహరక్షిత్రో శ్శబ్దశ్శరణ మిత్యయమ్। వర్తతే సామ్ప్రతం చైష ఉపాయార్థైకవాచకః” ఇత్యాదిప్రమాణఙ్గళాలుం, “[illegible] శబ్దత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ ఉపాయత్వం సిద్ధిక్కుం” ఎన్ఱు రహస్యత్రయసార శ్రీసూక్తియాలుం, ఎమ్బెరుమానుక్కు కరణత్వరూపోపాయత్వం స్పష్టమాగ

ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగైయాలే ఫలప్రదత్వాతిరిక్తమాన వుపాయత్వ మీశ్వర నుక్కు కొళ్ళవేణుమెన్నిల్. —

ఇదనుపపన్నమ్; ఉదాహృతవచనఙ్గళిలే విద్యమానశరణశబ్దం - కర్మాద్యుపాయాన్తర నిరపేక్ష రక్షకత్వరూప ఫలప్రదత్వపరమేయొழியయ, తదతిరిక్తమాన కరణత్వార్థకత్వమదుక్కిల్లామైయాలే. నిరపేక్షరక్షకనాగైయావదు-అకిఞ్చనవిషయత్తిల్ ప్రపత్త్యఙ్గకోపాసనాద్యనుష్ఠానత్తై అపేక్షియామల్ ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే ఫలప్రదనాగై. ఇప్పడియే-“ ఇవ్విద్యైక్కు విశేషిత్తు వేణ్డ్యాకారం నిరపేక్షోపాయత్వం” ఎన్రు చరమశ్లోకాధికారత్తిలరుళిచ్చెయ్దార్. సారదీపికావ్యాఖ్యానత్తిల్ “ సాధనాన్తరసామ్యత్తై పరిహరిక్కిఱార్-ఇవ్విద్యైక్కెన్రు. నిరపేక్షోపాయమావదు - భక్త్యుపాయానుష్ఠానత్తై అపేక్షియామల్ ఇవనుక్కు ఫలప్రదనాగై” ఎన్రార్.

ఆగ ఇప్పడి శిలవధికారివిషయత్తిల్ గురూపాయనిరపేక్షమాగ రక్షకత్వరూప ఫలప్రదత్వత్తై “ఉపాయార్థైకవాచకః” ఎన్గిఱవచనం శొల్లుగిఱదాగైయాలుమ్, తదనుగుణమాగవే సర్వశరణశబ్దఙ్గళుక్కు మర్థవర్ణనమ్పణ్ణవేణుమాగైయాలుమ్, ఉదాహృతప్రమాణఙ్గళాలే ఫలప్రదత్వాతిరిక్తమాన వుపాయత్వం సిద్ధియాదు.

“ఉపాయేగృహరక్షిత్రోః” ఎన్గిఱవచనత్తిల్ రక్షకత్వసామాన్యార్థకత్వత్తైత్తళ్ళి తద్భిన్నమాన వుపాయత్వార్థకత్వం శొల్లప్పట్టదాగైయాలే, నిరపేక్షరక్షకత్వరూప విశిష్టత్తుక్కుం, కేవలరక్షకత్వరూప శుద్ధత్తుక్కుం, భేదంసమ్భవియామైయాలే ఉక్తార్థకత్వం శరణశబ్దత్తుక్కు సమ్భవిక్కుమ్పడి ఎఙ్ఙనేయెన్నవేణ్డా; ఇరణ్డుక్కుం వాస్తవమాన భేదమిల్లావిడిలుం, ‘నిరపేక్షరక్షకత్వావచ్ఛిన్నా విషయక ప్రతీతివిషయత్వరూప పారిభాషికభేద’ ముణ్డాగైయాలే, తదభిప్రాయత్తాలేయే అన్దవచన ప్రవృత్తిక్కొరు అనుపపత్తిగన్ధము మిల్లామైయాలే.

నను, 'ఉపాయత్వమావదు-రక్షకత్వరూపమే' యెన్నుమదు "ఉపాయే గృహరక్షిత్రోః" ఎన్ఱు తుడఙ్గి "ఉపాయమెన్ఱాల్ 'ఒరువిరగు' ఎన్నమాత్తిరమాగైయాలే, ఇవ్వుపాయత్వం చేతనాచేతనసాధారణమాగైయాలుం, అతిల్ శరణశబ్దమొరుప్రయోగత్తిలే యిరణ్డర్త్తై అభిధానమ్పణ్ణమాట్టామైయాలే, ఇవ్వధికారికుఱ అసాధారణమాన ఉపాయత్వాధ్యవసాయ మివ్విడత్తిలే శాబ్దమాయ్ సర్వాధికారిసాధారణమాన గోప్తృత్వవరణమార్థమాగక్కొడనదు" ఎన్ఱుమళవాగ వరుళిచ్చెయ్దద పరికరవిభాగాధికార శ్రీసూక్తి విరుద్ధమ్. ఉపాయత్వం శబ్దశక్తియాలే సిద్ధిక్కుఱ అదాగ నమక్కుఱప్పట్టదాగైయాలే ఫలప్రదత్వాతిరిక్తమాన వుపాయత్వమీశ్వరనిడత్తిల్ నిరాబాధమాగవే సిద్ధిక్కుఱ అదెన్నిల్.

ఇవసంగతమ్. అదేవధికారత్తిల్—"రక్షిష్యతీతి విశ్వాసో గోప్తృత్వవరణన్తథా" ఎన్ఱుమ్, "సర్వజ్ఞోఽపి హి సర్వేశస్సదా కారుణికోఽపి సన్ । సంసారతన్త్రవాహిత్వాత్ రక్షాపేక్షాం ప్రతీక్షతే" ఎన్ఱుం శొల్లుగిఱపడియే చేతనైకాన్తమాన గోప్తృత్వవరణమను సన్ధేయమాగైయాలుం గోప్తృత్వవరణమిఙ్గే వివక్షితమ్" ఎన్ఱు "అభిధానన్తత్రే స్తాత్పర్యవృత్తిర్బలీయసీ" ఎన్ఱ న్యాయత్తాలే ఈశ్వరనిడత్తిల్ ప్రయుక్తమాన శరణశబ్దత్తుక్కునిరపేక్షరక్షకత్వరూపార్థతాత్పర్యత్తై సువ్యక్తమాగవరుళిచ్చెయ్గైయాలే

ఇంగు సారాస్వాదినీ వ్యాఖ్యానమిరుక్కుమ్బడి— "ఉపాయార్థైకవాచకః" ఎన్ఱు రక్షితృత్వవ్యుదాసమ్పణ్ణినదువుం నిక్షేపరక్షోపపాదిత ప్రక్రియయా గోప్తృత్వమేవోపాయత్వరూపసామాన్యాకారేణ శరణశబ్దార్థమాగిఱదెన్నైక్కుఱగవత్తనైపోక్కి ఇంగు గోప్తృత్వస్య అనుసన్ధేయవ్యుదాసార్థమన్ఱెన్ఱదాయిత్తు" ఎన్ఱు.

ఆగ భగవతి విద్యమానముపాయత్వం ఫలప్రదత్వరూపరక్షకత్వమే యామిత్తనై పోక్కి కరణత్వరూపమన్ఱెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

నను భగవతి విద్యమానముపాయత్వం ఫలప్రదత్వరూపమెన్నిల్, పరాధికరణత్తిల్ "సామాన్యాత్తు । ఉపపత్తేశ్చ" ఎన్గిఱ సూత్రఙ్గళాలే ఈశ్వరనిడత్తిల్ సేతుత్వరూపోపాయత్వం శొల్లప్పట్టదాగైయాలే, అదుదాన్ ఫలప్రదత్వరూపమెన్ఱుఙ్గళుక్కభిమతమానాల్, పునరపి ఫలప్రదత్వవ్యుత్పాదనార్థం ఫలాధికరణారమ్భం నిరర్థకమామ్. సేతుశబ్దన్దాన్ ఉపాయపరమ్. "యదుక్తం - "అమృతస్యైష సేతుః" ఇతి ప్రాప్యప్రాపకసమ్బన్ధస్యోపదేశాత్ ప్రాపకాత్పరం ప్రాప్యమస్తీతి; తన్న; ప్రాప్యస్య పరమపురుషస్య స్వప్రాప్తౌ స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తేః. "నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన । యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్" ఇత్యనన్యోపాయత్వశ్రవణాత్" ఎన్ఱు సేతుశబ్దత్తై ఉపాయశబ్దత్తాలే భాష్యకారర్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణియిరుక్కైయాలే. ఆగైయాల్ ఫలాధికరణారమ్భాన్యథానుపపత్తియాల్ ఫలప్రదత్వాతిరిక్తమాన వుపాయత్వంభగవతి అవశ్యమఙ్గీకరిక్క వేణుమెన్నిల్.— అప్పడిశొల్లవొణ్ణాదు. ఫలాధికరణత్తిల్ ఫలప్రదత్వరూపమాన వుపాయత్వమే వ్యుత్పాద్యమ్. పరాధికరణత్తిల్ ఫలప్రదనుక్కు ఫలైక్యం వ్యుత్పాదితమాగైయాలే ఫలాధికరణారమ్భ వైయర్థ్యప్రసఙ్గమే యిల్లామైయాలే.

కిఞ్చ, పరాధికరణత్తిలేయే ఫలప్రదత్వరూపమాన వుపాయత్వమ్ప్రతిపాదితమానాలుం, ఉత్తరాధికరణారమ్భవైయర్థ్యమిల్లై. ఫలాధికరణత్తిల్ అపూర్వత్తుక్కు ఫలప్రదత్వాభావమే సమర్థనీయమాగైయాల్.

న చ సహస్రనామభాష్యే "యోగః" ఎన్గిఱ తిరునామవ్యాఖ్యానావసరత్తిల్ "అస్యైవ నిరుపాధికమ్ముక్త్యుపాయత్వం వక్తి—యోగః యుజ్య

తే-ప్రాప్యతే, అనేనేతి. "అకర్తరి చ కారకే సంజ్ఞాయామ్" ఇతిసూత్రే" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దపడియే 'ఫలదానకర్తృత్వరూపమాన ఫలప్రదత్వమే ఉపాయత్వమ్' ఎన్ఱఙ్గీకరిక్కిల్ ఘఞ్ప్రత్యయానుపపత్తియిరుక్కైయాలే, తదతిరిక్తమాన ఫలకరణత్వమే ఉపాయత్వమెన్ఱు కొళ్ళవేణుమితి వాచ్యమ్: "ఫలసమ్భృతస్సర్వాకస్సకభిరాత్మానం పిప్రీషన్తి సప్రీతోఽలమ్ఫలాయ" ఇత్యాదిద్రమిడభాష్యత్తిల్ శొల్లుగిఱపడియే మోక్షార్థభగవత్ప్రసాదహేతుక్కళాగ న్యాసోపాసనఙ్గళైయే శాస్త్రఙ్గళిల్ శొల్లుగైయాలే, అవైగళుక్కే స్వసాధ్యభగవత్ప్రసాదద్వారా మోక్షహేతుత్వరూపమాన కరణత్వంసమ్భవిక్కైయాలుం, భగవానుక్కుం కరణత్వమఙ్గీకరిక్కిల్ ప్రయోజనమిల్లామైయాలుమ్. ఆగైయాల్ ఫలాధికరణోక్తరీత్యా భగవతః ఫలప్రదత్వమేవాఙ్గీకరణీయమ్. అన్యథా న్యాసోపాసనఙ్గళుక్కు కరణత్వంశొల్లుగిఱ శాస్త్రఙ్గళుక్కు వైయర్థ్యంవరుమ్.

కిఞ్చ, "తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే" ఎన్గిఱ శ్రుతియాలే వేదనాన్యత్తుక్కు మోక్షముఖ్యోపాయత్వరూపకరణత్వం ప్రతిషేధిక్కప్పట్టదాగైయాలే న్యాసోపాసనఙ్గళుక్కే మోక్షకరణత్వాఙ్గీకారమ్ప్రామాణికమ్.

న చ "స్తబ్ధోఽస్యుతతమాదేశమప్రాక్ష్యః" ఎన్గిఱవిడత్తిల్ "ఆదిశ్యతే అనేనేత్యాదేశః" ఎన్గిఱ వేదార్థసఙ్గ్రహ శ్రీసూక్తివ్యాఖ్యానావసరత్తిల్ "కర్తృవ్యతిరిక్తకారకవిషయస్య ఘఞః కథం కర్త్రర్థత్వమ్; "వివక్షాతః కారకాణి భవన్తి" ఇతిన్యాయేన కర్తురేవ కరణాన్తరనిరపేక్షకత్వలక్షణేన కరణసాధర్మ్యేణ రూపేణ సాధకతమత్వేన కరణత్వవివక్షయా ఘఞ్ప్రత్యయ ఉపపద్యతే" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్గైయాలే "ఉపక్రమోపసంహారావభ్యాసోఽపూర్వతా ఫలమ్ ॥ అర్థవాదోపపత్తీ చ లిఙ్గం తాత్పర్యనిర్ణయే" ఎన్గిఱపడియే షడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గోపేతమాన సద్విద్యైయిలే ఘఞ్ప్రత్యయా

ర్తమాన ఆదేశశబ్దత్తాలే భగవానుక్కు కరణత్వం సుస్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్యప్పట్టై యాలే భగవతఃకరణత్వం శ్రుతిసిద్ధమే-ఇతివాచ్యమ్; ఉపనిషద్భాష్యత్తిల్ మహతా ప్రబన్ధేన ఘఙ్ప్రత్యయార్థత్తై విచారిత్తు ప్రత్యయత్తుక్కు కర్తరిలక్షణాపక్షత్తైయుం, "కృత్యల్యుటో బహుళమ్" ఇత్యాదియాలే కర్తర్యపి ఘఙ్ప్రత్యయసాధుత్వత్తైయుం "వస్తుతస్తు - "ఉపదేశేఽజనునాసిక ఇత్" ఇతిసూత్రే "కరణాధికరణయోశ్చ" ఇతిల్యుటా బాధితస్యఘఞః "అకర్తరిచ కారకే సంజ్ఞాయామ్" ఇత్యనేనాప్రసంగమాశఙ్క్య "కృత్యల్యుటో బహుళమ్" ఇతి ఘఞో భాష్యకృతాసమ్మతత్వాత్, తన్న్యాయేన కర్తర్యపి తేనైవ సూత్రేణ ఘఙ్సిద్ధౌ లక్షణాయా అప్రసఙ్గాత్" ఎన్ఱు శ్రీరంగరామానుజముని సమర్థిత్తరుళుకైయాలే. ఆదేశశబ్దత్తాలే ప్రశాసనకర్తృత్వమే యొழிయ కరణత్వం శొల్లప్పడవిల్లై. అతఏవోత్తరత్ర తదుపష్టమ్భకమాగ భాష్యకారర్ — "ప్రశాసితారం సర్వేషామ్" ఎన్ఱ మనువచనత్తై ఉదాహరిత్తరుళినార్.

కిఞ్చ, భగవతః కరణత్వాఙ్గీకారం దుర్నిరూపమ్. కర్తృత్వకరణత్వాఙ్గళుక్కు వైయధికరణ్యేనైవ లోకత్తిల్ కాణ్గైయాలే కర్తృత్వవ్యతిరిక్తమాన కరణత్వరూపధర్మం భగవతి సమ్భవిక్కమాట్టామైయాలే. అతఏవ లోకదేశికనుమ్ తత్త్వశేఖరగ్రన్థత్తిల్ "ఇదుదానే స్మరిక్కిఱదెన్నవొణ్ణాదు; స్మరణత్తుక్కు కరణమిల్లామైయాలే, కరణముమిదుదానే యెన్నవొణ్ణాదు; విరుద్ధమాగైయాలే" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్. "శక్తివిపర్యయాత్" ఎన్ఱ అనుసూత్రత్తిలే 'అన్తఃకరణస్య కర్తృత్వే తతోఽన్యత్కరణం స్యాదిత్యన్తః కరణాతిరిక్తంకరణాన్తరమభ్యుపగన్తవ్యం స్యాదితి' ఎన్ఱుపరరుం వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణినార్గళ్.

ఆగైయాలుక్తయుక్తిగళాలే భగవతః పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షమ్ప్రతి కరణత్వం సమ్భవియాదు; అపితు మోక్షాఖ్యఫలప్రదత్వమే — ఎన్ఱుశొన్నార్గళ్.

సిద్ధాన్తమ్ —

ఇదుక్కుం సత్సమ్ప్రదాయార్థ పరిజ్ఞానమిల్లాదార్ శొల్లుంపాస్తై.

సర్వజ్ఞనాయ్ సర్వశక్తనాన వెమ్బెరుమానుక్కు పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షత్తైక్కుత్తుమ్ ఉపాయత్వరూపకారణత్వం సమ్భవిక్కుమ్. "అమృతస్యైష సేతుః" "నివాసశ్శరణం సుహృత్" ఇత్యాదిప్రమాణఙ్గళాలే కరణత్వరూపమాన వుపాయత్వం శొల్లప్పట్టదాగైయాలే. కరణత్వమావదు-వ్యాపారవదసాధారణకారణత్వమ్. ప్రకృతత్తిల్ "తమక్రతుం పశ్యతి వీతశోకః ధాతుః ప్రసాదాత్ మహిమానమీశమ్" ఇత్యాదిశ్రుత్యా మోక్షహేతుభూతప్రసాదవిశేషమే వ్యాపారత్వేన వివక్షితమ్. అదుదానెప్పోదుమ్ ఉణ్డానాలుం చేతననుడైయ ప్రాతికూల్య వ్యవసాయ నివృత్తిమాత్రత్తాలే ఫలోపధానత్తైయుడైత్తాగిఱదు. భక్తిప్రపత్త్యాదిగళాలే నూతనమాగ ఉణ్డాగిఱదన్ఱు.

ఇప్పడియే శ్రీభాష్యత్తిల్ రచనానుపపత్త్యధికరణత్తిల్ "దయాహి నామ - స్వార్థనిరపేక్షా పరదుఃఖాసహిష్ణుతా. సాచస్వాశాసనాతివృత్తివ్యవసాయిన్యపి వర్తమానా నగుణాయానకల్పతే. ప్రత్యుతాపుంస్త్వమేవావహతి. తన్నిగ్రహ ఏవ తత్రగుణః. అన్యథా శత్రునిగ్రహాదీనామగుణత్వ ప్రసఙ్గాత్. స్వాశాసనాతివృత్తివ్యవసాయ నివృత్తిమాత్రేణానాద్యనన్త కల్పోపచితదుర్విషహానన్తాపరాధానఙ్గీకారేణ నిరతిశయసుఖసంవృద్ధయే స్వయమేవ ప్రయతతే. యథోక్తం—"తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్। దదామి బుద్ధియోగన్తం యేన మాముపయాన్తి తే॥ తేషామేవానుకమ్పార్థమహమజ్ఞానజన్తమః। నాశయామ్యాత్మభావస్థో జ్ఞానదీపేన భాస్వతా" ఇతి " ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

ఆళ్వానుం—"యద్యప్యాకల్పనియుతైరనుభవేఽప్యనాశ్యం తత్కిల్బిషం స్రుజతి జన్తురిహ క్షణార్ధే । ఏవం సదా సకలజన్మసు సాపరాధం క్షామ్యస్యహో తదభిసన్ధివిరామమాత్రాత్" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

అమ్మాళ్గళుం తత్త్వసారత్తిల్ — "దుష్కర్మవ్యవసాయతస్తువిరతో యస్తస్య పుంసః పురా భూయో జన్మసమార్జితాన్యగణితాన్యాగాంస్యనాదృత్యయత్ । తస్యానన్తసుఖాప్తయే చ యతతే లక్ష్మీసహాయస్స్వయంతత్కారుణ్యపురస్సరో గుణగణస్తస్యాయముజ్జృమ్భతే" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

అతఏవ లోకాచార్యర్ "ఉన్మనత్తాలెన్నినైన్దిరున్దాయ్" ఎన్ఱిఅపడియే ప్రాప్తిక్కుపాయమవన్నినైవు. అదుదానెప్పోదుముణ్డు। అదుఫలిప్పదు ఇవన్నినైవుమాఱినాల్" ఇత్యాహుః.

ఉదాహృతశ్రీసూక్తిగళాలే మోక్షోపయోగియాన భగవద్గుణత్తుక్కు ప్రాతికూల్య వ్యవసాయ నివృత్తిమాత్రత్తాలే సముజ్జృమ్భణం స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలే, తద్వారా భగవానుక్కు మోక్షకారణత్వం ప్రామాణికమే.

అభియుక్తరాన నిగమాన్తదేశికనుం ద్రవిడోపనిషత్తాత్పర్యరత్నావళియిల్ — "దేవశ్శ్రీమాన్ స్వసిద్ధేః కరణమితివదన్నేకమర్థం సహస్రే సేవ్యత్వాదీన్ దశార్థాన్ ప్రథగిహ శతకైర్వక్తి తత్స్థాపనార్థాన్ । ఐకైకశ్యాత్పరత్వాదిషు దశకగణేష్వాయతన్తే తథాతే తత్తద్గాథాగుణానామనువిదధతితత్పఙ్క్తయః పఙ్క్తిసఙ్ఖ్యాః ॥ సేవ్యత్వాద్భోగ్యభావాచ్ఛుభతనువిభవాత్సర్వభోగ్యాధికత్వాచ్ఛ్రియస్తద్ధేతుదానాచ్ఛ్రితవివశతయా స్వాశ్రితానిష్టహృత్త్వాత్ । భక్తచ్ఛన్దానువృత్తేర్నిరుపధికసుహృద్భావతస్సత్పదవ్యాం సాహాయ్యాచ్చ స్వసిద్ధేస్స్వయమిహ కరణం శ్రీధరః ప్రత్యపాది" ఎన్ఱుమ్, తత్త్వటీకైయిల్

“ ప్రాప్యత్వం బ్రహ్మణస్సిద్ధ్యేద్బృంహణత్వస్య కీర్తనాత్ । స్వప్రాప్తేస్సాధనత్వం హి బృంహణత్వమిహోచ్యతే ” ఎన్ఱుమరుళిచ్చెయ్దార్.

ఇప్పడి భగవత మోక్షరూప ఫలత్తుక్కాగ కరణత్వమాచార్యసమ్మతమాగైయాలే భక్తిప్రపత్త్యాదిగళెల్లాముపాయభూతభగవత్ప్రసాదజన్యఙ్గళాయ్, అనాన్తర వ్యాపారఙ్గళెన్ఱవశ్య మఙ్గీకరిక్కవేణుమ్.

ఇప్పడియే న్యాయసిద్ధాంజనత్తిల్ జీవపరిచ్ఛేదత్తిల్ “ అమానవకరస్పర్శాదారభ్య చాసౌ ముక్తః, తతః పూర్వస్సర్వోఽప్యుపాయవ్యాపార ఏవ” ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

అతఏవ లోకాచార్యరుమ్— “ సృష్ట్యవతారాదిముఖత్తాలే పణ్ణిన కృషిఫలమ్, ఆగువుమవనదిన్నరుళే” ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

“ ఇప్పడి ఉపాయత్తై స్వీకరిత్తు ఇదువేపోగుపోక్కాగత్తిరియుమధికారిక్కు ఫలవేషమిరుక్కుమ్పడి ఎన్నెన్నిల్-జితేన్ద్రియత్వమ్ప్రథమపర్వాయ్, కైఙ్కర్యసిద్ధి చరమమాయిరుక్కుమిత్తనైయు ముపాయఫలమెన్ఱు మిడత్తైయరుళిచ్చెయ్దార్. ప్రథమత్తిలే యిన్ద్రియఙ్గళ్యుమ్బోదు జితేన్ద్రియనాయ్ కొణ్డు యిన్ద్రియవేణుముపాసకనుక్కు. జితేన్ద్రియత్వముపాయఫలమిన్వాధికారిక్కు. ఎఙ్గనేయెన్నిల్ “ ఎనైత్తీమనఙ్కెడుత్తాయ్ ” “మరువిత్తొఴుమ్మనమేతన్దాయ్ ” ఎన్ఱు జితేన్ద్రియత్వ మవనాలే యెన్ఱుమిడత్తైచొల్లి, జితేన్ద్రియనానవాఙ్కే భగవదనుభవత్తుక్కుపకరణమాన భక్త్యాదిగళ్ తనక్కుత్తానే ఉణ్డాగివదికో? ఎన్నిల్— “మయర్వఱమతినలమరుళినన్ ” ఎన్ఱు ‘భక్తిరూపాపన్నజ్ఞానత్తైయుం తానే తన్దాన్’ ఎన్గైయాలే భక్త్యుత్పత్తియు మవనాలేయెన్ఱుమిడముం శొల్లినిన్ఱదు. ఆనాలుత్పన్నైయాన భక్తిక్కువర్ధకరారెన్నిల్ - “ కాతల్కడల్పురైయవిళైవిత్తకారమర్మేనినఙ్కణ్ణన్” ఎన్ఱు

‘అవనేవర్ధకన్’ ఎన్ఱు నిషంశొల్లి, వృద్ధిక్కెల్లైయేదెన్నిల్,—“అదనిల్ పెరియవెన్నా” ఎన్ఱుతత్త్వత్రయఙ్గళైయుం విళాక్కొళైక్కొళ్ళుప్పడి పెరుగినపడిశొల్లి, “ఎన్నవావఱుచ్చ్యాఖ్ద్దాయ్” ఎన్ఱు తన్ తిరువాయాలే అరుళిచ్చెయ్ గైయాలే శరీరసమ్బన్ధత్తై యఱుత్తు దేశవిశేషత్తిలే కొణ్డుపోయ్ సంశ్లేషిత్తుత్తలైక్కట్టినానెన్నదాయిఱ్ఱు” ఎన్ఱు నమ్బిళ్ళైయుం అరుళిచ్చెయ్దార్.

నను—“భక్త్యామామభిజానాతి యావాన్ యశ్చాస్మి తత్త్వతః। తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్వా విశతే తదనన్తరమ్” ఇత్యాదిస్మృత్యుపబృంహితజ్ఞశ్రాన “స్మృతిలమ్భే సర్వగ్రన్థీనాం విప్రమోక్షః” “భిద్యతేహృదయగ్రన్థిశ్ఛిద్యన్తే సర్వసంశయాః। క్షీయన్తే చాస్య కర్మాణి తస్మిన్ దృష్టే పరావరే” “తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే” “బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్” “న్యాసమేషాన్తపసామతిరిక్తమాహుః” ఇత్యాది శ్రుతివాక్యఙ్గళాలే న్యాసోపాసనఙ్గళుక్కు మోక్షముఖ్యోపాయత్వం విధిక్కప్పడుగైయాలుమ్, “ప్రసక్త్యైతస్యోక్తే ప్రపదననిదిధ్యాసనగతీ” ఎన్గిఱ ఆచార్యర్ శ్రీసూక్తియాలుమ్, అవైగళుక్కు భగవత్ప్రసాదద్వారా మోక్షహేతుత్వం శొల్లప్పట్టదాకైయాలుమ్, న్యాసోపాసనఙ్గళుక్కు మోక్షకరణత్వముం, భగవతః ఫలప్రదత్వముం ప్రామాణికమెన్నిల్,—మైవమ్.

“ఉపాదత్తే సత్తాస్థితినియమనాద్యైశ్చిదచితౌ స్వాముద్దిశ్య శ్రీమానితి వదతి వాగౌపనిషదీ। ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణావతస్త్వాం శ్రీరంగేశయ శరణమవ్యాజ మభజమ్” “సత్తాస్థితిప్రయతన ప్రముఖైరుపాత్తం స్వార్థం సదైవ భవతా స్వయమేవ విశ్వమ్। దీపప్రకాశ తదిహ త్వదవాప్తయే త్వామవ్యాజసిద్ధమనపాయముపాయమాహుః” “ఆర్తేష్వాశుఫలా తదన్యవిషయే ఒప్యుచ్ఛిన్నదేహాన్తరా వహ్న్యాదేరనపేక్షణాత్తనుభృతాం సత్త్యాదివద్వ్యాపినీ। శ్రీరంగేశ్వర యావదాత్మనియతత్వాత్పర

తన్త్రోచితా త్వయ్యేవ త్వదుపాయధీరపిహితస్వోపాయభావాస్తు మే”
ఇత్యాద్యాచార్యర్ శ్రీసూక్తికళిల్ భగవానుక్కే తత్ప్రాప్తిలక్షణమోక్షం
ప్రతినిరపేక్షోపాయత్వత్తై యరుళిచ్చెయ్‌దు, ప్రపత్తిక్కుపాయత్వ నిషేధ
త్తైయుమరుళిచ్చెయ్‌దరుళియాలే, ఎమ్బెరుమానుక్కే అసాధారణకారణత్వ
రూపకరణత్వం ప్రామాణికమ్. న్యాసాదిగళుక్కు కరణతానిర్వాహకవ్యాపా
రరూపత్వమేయుళ్ళదు. ఇవ్వర్థత్తై “త్వయ్యేవ త్వదుపాయధీరపిహితస్వోపా
యభావాస్తుమే” ఇత్యాదియాలే సూచిప్పిత్తరుళినార్. ప్రపత్తిక్కు “త్వమే
వోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః” ఇత్యాదిప్రమాణఙ్గళాలే ఉపా
యాన్తరసాధ్యరూపమాన ఉపాయత్వం కూడాదెన్ఱభిప్రేత్య “అపిహితస్వో
పాయభావాస్తు మే” ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌దార్. న్యాయసిద్ధాఞ్జనత్తిలుమ్ “ఇయం
కేవలలక్ష్మీశోపాయత్వప్రత్యయాత్మికా । స్వహేతుత్వధియం రున్ధే కిం పున
స్సహాకాఙ్క్షిణామ్” ఎన్ఱు స్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్‌దార్.

న చ “ప్రసత్త్యై తస్యోక్తే ప్రపదననిదిధ్యాసనగతీ” ఎన్గి అవిడత్తిల్
మోక్షహేతుభూతభగవత్ప్రసాదహేతుత్వేన న్యాసోపాసనఙ్గళై విధిక్కప్ప
డుగిఱవాగ వరుళిచ్చెయ్‌దపడియాలే భగవత్ప్రసాదద్వారా న్యాసాదిగళు
క్కే అసాధారణకారణత్వమాచార్యాభిమతమితివాచ్యమ్; “నిదానన్త
త్రాపిస్వయమఖిలనిర్మాణనిపుణః” ఎన్ఱు న్యాసోపాసనాదిగళుక్కై సిద్ధోపాయ
భూతభగవత్కృపాఫలఙ్గళాగ అవ్విడత్తిలేయే అరుళిచ్చెయ్‌దారాగైయాలే,
ఉపాయఫలీభూతవ్యాపారవిశేషాత్మకన్యాసాదిగళుక్కుపాయత్వం శేరామై
యాలే. ఇప్పడియే సారాస్వాదినీవ్యాఖ్యానత్తిల్—“తథాచ స్వత ఏవ రక్ష
ణదీక్షితనాయకోణ్డు స్వప్రాప్తేరవ్యవహితోపాయమాగైయాలే అవనే ప్ర
ధానోపాయమెన్ఱదుక్కు త్తట్టిల్లైయెన్ఱదాయిత్తు. ఇమ్మాత్రమన్ఱిక్కే అన్ద ప్ర
సదనోపాయఙ్గళుం, తద్ధేతుసుకృతపరిపాకముం తదధీనఙ్గళాగైయాలుం,అవన్

ప్రధానోపాయమెన్గిఱార్ - నిదానమిత్యాదియాల్, తత్రాపి- సుకృతపరిపాకహేతుఃతదారోహేఽపీత్యర్థః. స్వయమితి-స్వప్రాప్తేరనన్యనహితోపాయమాన తాన్ తత్ప్రతిబన్ధకనివృత్త్యర్థవ్యవహితోపాయాదిగళుక్కుం మూలకారణమెన్నపడి. తత్రోపపత్తిసూచనం-అఖిలనిర్మాణనిపుణ ఇతి." ఎన్ఱుమ్, సారదీపికైయిల్ —ఉపాయ ఇతి. భగవత్ప్రాప్తేర్ముఖ్యసాధనమ్. ఉపనిషదధీతః—"అమృతస్యైష సేతుః" "య ఆత్మదా" "యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః" "ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశం" ఇత్యాద్యుపనిషత్సు అధీతనాన భగవానే. అనాద్యాజ్ఞాతిలఙ్ఘనకుపితనాన భగవానుడైయ ప్రసదనార్థమాగ భక్తిప్రపత్త్యుపాయఙ్గళ్ అవ్వుపనిషత్తుక్కళిలే విధిక్కప్పట్టన. "ఓమిత్యాత్మానం ధ్యాయథ" "ఓమిత్యాత్మానం యుఞ్జీత" "తమేవచాద్యం పురుషం ప్రపద్యేత్" "తమేవశరణంగచ్ఛ" ఎన్ఱ వ్యాజఙ్గళాన భక్తిప్రపత్తిగళిలే ప్రవేశమ్మహత్తాన సుకృతవిశేషత్తాలుణ్డామ్. అన్ద మహత్తాన సుకృతవిశేషసిద్ధియుం కరణకళేబరప్రదాతావాన ఈశ్వరనేయుణ్డాక్కుమ్. అతో మోక్షప్రధానసాధనం భగవాన్ ఎన్ఱు కాట్టప్పట్టదు" ఎన్ఱుమ్, సారప్రకాశికైయిల్ —"సుకృతపరిపాకేఽపి భగవత ఏవ హేతుత్వే నియామకమాహ-అఖిలనిర్మాణనిపుణ ఇతి. "అణోరణీయాన్మహతో మహీయాన్ ఆత్మాగుహాయాం నిహితోఽస్య జన్తోః । తమక్రతుం పశ్యతి వీతశోకః ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశమ్" "సప్తప్రాణాః ప్రభవన్తి సర్వే" ఇత్యాదిభిస్సర్వకారణత్వేన ప్రమితత్వాదితిభావః" ఎన్ఱుమ్, సారవివరణియిల్ —"మహతా సుకృతేన - యాదృచ్ఛికసుకృతాదినా, తత్రాపి మూలకారణం భగవానేవేత్యాహ - నిదానమితి. తత్రాపి- సుకృతపరిపాకేఽపి, అఖిలనిర్మాణనిపుణః-సర్వస్రష్టా భగవానేవ నిదానమిత్యర్థః. తథాచోక్తమాచార్యైరేవ సంకల్పసూర్యోదయే—"మిథః కలహకల్పనావిషమవృత్తిలీలారయాపరిగ్రహణకౌతుకప్రథితపారవశ్యః ప్రభుః । స్వలక్షితసముద్యమే సుకృతలక్షణే కుత్రచి

ఘ్నౌక్షౌతలిపిక్రమాదుపనిపాతినః పాతినః "ఇతి" ఎన్ఱుం వ్యాఖ్యానంపణ్ణి నార్గళ్.

ఇఙ్గుం-భక్తిప్రపత్తిగళుక్కు సిద్ధోపాయఫలత్వత్తైయుం, భగవత్ప్రాప్తిప్రతిబన్ధకాన్యథాజ్ఞానాది నివృత్తిఫలకతయా వ్యవహితోపాయత్వరూపమాన అప్రధానోపాయత్వత్తైయుమరుళిచ్చెయ్దు యాలే మోక్షమ్ప్రతి కరణత్వరూపమాన ప్రధానోపాయత్వం భగవానుక్కే యెన్ఱు అ సమ్ప్రదాయ సముధిగతమానవర్థం ప్రతిపాదితమాయిఱ్ఱు.

న చ న్యాసోపాసనఙ్గళుక్కు మోక్షకరణత్వమఙ్గీకరియావిడిల్ ఫలాధికరణవిరోధం వరుమ్. అఙ్గు భగవతః "ఫలమత ఉపపత్తేః" ఇత్యాదిసూత్రగణఙ్గళాలే అనుష్ఠితసాధనవాన్గళుక్కే తత్తదభిలషితఫలప్రదత్వమాత్రమేప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగైయాలే ఇతి వాచ్యమ్; ఫలాధికరణత్తిల్ భగవానుక్కుపాయత్వసమానాధికరణమాన ఫలప్రదత్వమాత్రం శొల్లప్పడవిల్లై. కిన్తు జైమినిమతానుయాయిగళాన మీమాంసకర్గళాలే ధర్మత్తుక్కు యాదృశఫలప్రదత్వమఙ్గీకరిక్కప్పట్టదో, అప్పడిప్పట్ట ఫలప్రదత్వమే సర్వేశ్వరనుక్కుం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు. అదావదు-యాగాదిగళుక్కు స్వజన్యమాన అపూర్వద్వారా ఫలసాధనత్వరూపమాన కరణత్వాత్మకమే యొఴియ కేవలఫలప్రదత్వరూపమున్ఱు. ఇవ్వర్థమ్—"ధర్మం జైమినిరత ఏవ" ఎన్ఱ సూత్రత్తిలే సూచిప్పిక్కప్పట్టదు. "యాగాదికముపాసనాత్మకఞ్చ ధర్మమేవ ఫలప్రదం జైమినిరాచార్యో మన్యతే. అత ఏవ - ఉపపత్తేశ్శ్రుతత్వాచ్చేత్యర్థః. లోకే కృష్యాదేర్మర్ధనాదేశ్చ కర్మణ ఏవ సాక్షాత్పరమ్పరయావా ఫలదాయిత్వదర్శనాత్; వేదేఽపి తథైవ యుక్తమిత్యుపపత్తిః. ఉపపద్యతేచాపూర్వద్వారేణ సాధనత్వమ్. "యజేత స్వర్గకామః" "బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్" ఇతికామినః కర్తవ్యతయా కర్మవిధానాన్యథానుపపత్త్యా కర్మైవాపూర్వద్వారేణ ఫలసాధనమిత్యవగమ్యతే" ఎన్ఱు దీపమ్.

తన్మతనిరసనపూర్వకమాగ భగవానుక్కు సర్వఫలసాధనత్వరూపమాన సర్వఫలప్రదత్వం "పూర్వన్తు బాదరాయణో హేతువ్యపదేశాత్" ఎన్గిఱ సూత్రత్తాలే సిద్ధాన్తిక్కప్పట్టదు. ఇప్పడి మీమాంసకాభిమతరీత్యా ఫలకరణత్వరూపమాన ఫలప్రదత్వమే ఫలాధికరణసిద్ధాన్తమాగైయాల్ తదధికరణవిరోధగన్ధమేయిల్లై.

ఫలం ప్రతి కరణభూతమాన యాగాదిగళుక్కు ఫలప్రదత్వం పూర్వమీమాంసైయిల్ నవమాధ్యాయత్తిల్ ప్రథమపాదత్తిల్ "అపి వా శబ్దపూర్వత్వాత్ యజ్ఞకర్మ ప్రధానం స్యాత్ । గుణత్వే దేవతాశ్రుతిః" ఎన్గిఱ సూత్రత్తాలే స్థాపిక్కప్పట్టదు. తథా చ శబరభాష్యమ్—"అపి వేతి పక్షో వ్యావర్త్యతే- నచైతదస్తి - యదుక్తం - దేవతా ప్రయోజకేతి । యజ్ఞకర్మ ప్రధానం స్యాత్ - యజతేర్జాతమపూర్వం. కుతః, శబ్దపూర్వత్వాత్ - యద్ధి ఫలం దదాతి, తత్ప్రయోజకమ్. 'ఇదం ఫలం దదాతి' ఇత్యేతత్ జ్ఞానం శబ్దపూర్వకమ్, న ప్రత్యక్షాదిభిరవగమ్యతే. శబ్దశ్చ యజతివాచ్యాత్ ఫలమాహ. న దేవతాయాః. కథమవగమ్యతే, దర్శపూర్ణమాసయోః కరణత్వేన నిర్దేశః. "దర్శపూర్ణమాసాభ్యాం స్వర్గకామో యజేత" ఇతి. తథా "జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గకామో యజేత" ఇతి. యజత్యర్థస్య హి స్వర్గకామేన సమభివ్యాహారః. న దేవతాయాః" ఇతి.

ఇంగుం - ఫలకరణత్తుక్కు ఫలప్రదత్వం ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగైయాల్, అన్ద న్యాయత్తాలే ఫలాధికరణత్తిలుం ఫలసాధనత్తుక్కు ఫలప్రదత్వముం ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగక్కొళ్ళిల్ ఒరువనుపపత్తియుమిల్లై.

నచ—స్వాతన్త్ర్యనాన భగవానిడత్తిలే కర్త్రధీనసిద్ధికమాన అపకృష్టాస్వాతన్త్ర్యకారకత్వరూప కరణత్వఙ్గొళ్ళుగై, రాజావినిడత్తిల్ భృత్యత్వారోపమ్బోలే అనుచితమితి వాచ్యమ్; అచేతనత్వసమానాధికరణమాన కరణత్వం

కర్త్రధీనసిద్ధికతయాపకృష్టమానాలుం, సర్వశక్తియాన సర్వేశ్వరనిడత్తిల్ ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణసిద్ధమాన కరణత్వం స్వభిన్నకర్త్రధీన సిద్ధికత్వేన అపకృష్టత్వమల్లామైయాలే. కరణాన్తరనిరపేక్షమాగ కార్యోత్పాదన సామర్థ్యరూపాతిశయిత శక్తిప్రయోజకమాన కరణత్వముత్కర్షరూపమాగైయాలే రాజని భృత్యత్వారోపతుల్యత్వం శొల్లుగైయుమసంగతమ్.

ఇప్పడియే శ్రుతప్రకాశికైయిలాదేశ శబ్దార్థవిచారావసరత్తిల్— "ఉపక్రమేతావత్ "ఉత తమాదేశమప్రాక్ష్యః" ఇత్యత్రాదేశశబ్దేన ప్రశాసితాభిధీయతే. అత్రశ్లోకా ఆచార్యపాదైరుక్తా—"ఛాన్దోగ్యే కేచిదాహుర్దిశి తిరుతతమాదేశమప్రాక్ష్య ఇత్యత్రాజ్ఞాపూర్వస్తూపదేశం ప్రకటయతి సతో నప్రశాస్తిం ఘఞన్తః । నోకర్తర్యస్తి కర్మణ్యాగణి ఘఞిహ సత్కర్తృశాస్త్రా నకర్మస్యాత్ స్యాత్కర్మోపదేశే తదిదముత తమాదేశవాచోపదేశ్యమ్॥ అత్ర బ్రూమః ప్రశాస్తిం వదతి దిశిరసావాజ్ఞయాత్మోపదేశం శాస్తా సోఽతి ప్రసిద్ధోనహిపర ఇహ చాపేక్షితార్థప్రసఙ్గః। యుక్తోఽసాధారణోక్త్యా ఘఞగణి కరణేఽప్యత్రవైలక్షికత్వం శాబ్దోక్తం కారకాణాం నను కరణతయా కర్తరి స్యాద్వివక్షా "ఇతి." ఇత్యారభ్యమహతాప్రబన్ధేన ఘఞ్ప్రత్యయోపపత్తిప్రదర్శనపూర్వకమాగ "ఘఞ్ప్రత్యయస్య కరణే వ్యుత్పన్నత్వాత్ "వివక్షాతఃకారకాణాం ప్రవృత్తిః" ఇతిశాబ్దోక్తన్యాయేన కర్తుర్యేవ కరణాన్తరనైరపేక్ష్యేణసాధకతమత్వవివక్షయా తథాప్రయోగ ఉపపద్యతే" ఎన్నుమళవాగ భగవతః కరణాన్తర నైరపేక్ష్యరూప సాక్షాత్కారణత్వ మరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు.

ఇత్థం షడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గోపేతమాన సద్విద్యావాక్యత్తిల్ భగవతి ఘఞ్ప్రత్యయాన్తాదేశశబ్దత్తాలే కర్తృత్వసమానాధికరణకరణత్వం స్వాభావికమాగ నిర్దేశిక్కప్పట్టదాగైయాలే ఒరు అనౌచిత్యముమిల్లై. అత ఏవ "సర్వేనైవ ఫలప్రదః ఫలమపిస్వేనైవ నారాయణః" ఎన్గిఱ మురారి

మిశ్రరుక్షైయ ప్రయోగముం శేరుమ్. "స స్వేనైవ ఫలప్రదః" ఎన్గి అవిడత్తిల్ 'స్వేన' ఎన్గి అత్తృతీయై కరణే తృతీయైయన్ఱు, కిన్తు హేతువిలే యెన్ఱు వొల్లాదు: ఫలప్రదనుక్కు హేతుశొల్లామల్ పోనాలుం సిద్ధిక్కైయాలే, 'స్వేనైవ' ఎన్గి అదిఱ్కు వైయర్థ్యం వరుమాగైయాలే.

ఇప్పడి అరుళిచ్చెయ్గ శ్రుతప్రకాశికాచార్యర్ శ్రీసూక్తివిరోధమాగ వరుళిచ్చెయ్ద భావప్రకాశికాది గ్రన్థఙ్గళ్ అన్యపరఙ్గళాగైయాలే అస్మదాదిగళుక్కు అనాదరణీయఙ్గళెన్ఱుమిదం గురుభావప్రకాశికా శరణశబ్దార్థవిచారాదిగ్రన్థఙ్గళిల్ మహతాప్రబన్ధేన అరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదాగైయాలే, ఇఙ్గువిస్తరేణశొల్లప్పడవిల్లై.

తత్త్వటీకైయిల్ నిగమాన్తదేశికనుం "వివక్షాతః కారకప్రవృత్తేః కర్తురేవ కరణత్వవివక్షయా ఘుఞో వ్యుత్పత్త్యుపపత్తేః" ఎన్ఱు వ్యాసాచార్యానుగుణమాగవే అరుళిచ్చెయ్దార్.

నచ 'బ్రహ్మత్తుక్కు కరణత్వఙ్గొళ్ళిల్ "వికరణత్వాన్నేతిచేత్తదుక్తమ్" ఎన్గి అ సూత్రవిరోధం వరుమ్. అఙ్గు 'బ్రహ్మత్తుక్కు కరణమిల్లామైయాలే విచిత్రకార్యోత్పాదనం సమ్భవియాదు' ఎన్ఱు పూర్వపక్షమ్పణ్ణి "శ్రుతేస్తు శబ్దమూలత్వాత్—ఆత్మని చైవం విచిత్రాశ్చ హి" ఎన్గి అవిడత్తిల్ బ్రహ్మత్తుక్కు విచిత్రానన్తశక్తియోగముణ్డాగైయాలే కరణమిల్లావిడిలుం విచిత్రకార్యోత్పాదనం సమ్భవిక్కుమెన్ఱు సిద్ధాన్తిక్కైయాలే' ఇతి వాచ్యమ్; బ్రహ్మత్తుక్కు కరణత్వం సిద్ధమాగైయాలే కరణాన్తరాభావత్తై అవ్విడత్తిల్ శొల్లుగైయాల్ స్వాత్మకకరణత్తై నిషేధిక్కామైయాల్, లోకత్తిల్ స్వభిన్నమాన వొరుకరణత్తై యపేక్షిత్తే కర్తావానవన్ ఒరుకార్యత్తై శెయ్యక్కాణ్గైయాలే అన్ద న్యాయత్తాలే పూర్వపక్షంవరుగైయాలే అన్దవిరోధమేయిల్లై.

ఇఙ్గు ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణబలత్తాల్ "శ్రుతేస్తుశబ్దమూలత్వాత్" ఎన్గిఱపడియే కరణత్వమవశ్యమఙ్గీకరణీయమే.

"నహి తత్కారణా లోకే వేదే వా కిఞ్చిదీదృశమ్ । ఇతికర్తవ్యతా సాధ్యా యస్యా నానుగ్రహేఽర్థితా" ఎన్గిఱ అభియుక్తర్ శ్రీసూక్తియిన్పడియే కరణత్వత్తుక్కు ఇతికర్తవ్యతాసాపేక్షత్వముణ్డాగైయాలే యెమ్బెరుమానుక్కు కరణత్వఙ్గొళ్ళుగిఱ్పన్బావదు, అవనుక్కుం ఇతికర్తవ్యతారూపయత్కిఞ్చిత్సాపేక్షత్వఙ్గొళ్ళవేణ్డివరుగైయాల్ నిరపేక్షోపాయత్వసిద్ధాన్త భంగంవరుమెన్నవేణ్డా; చేతనకృతిసాధ్యమాన యాగాదిరూప ఫలకరణత్తుక్కు స్వయమచేతనమాగైయాలే స్వరూపసిద్ధియిలుమ్, ఫలోపధానత్తిలుం సామర్థ్యమిల్లామైయాలే ఇతికర్తవ్యతాద్యపేక్షై మీమాంసకర్గళాలే కొళ్ళప్పట్టదు. సిద్ధనాయ్, సర్వజ్ఞనాయ్, సర్వశక్తనాయ్, కరణభూతనాయిరుక్కిఱ ఈశ్వరనుక్కు పరాపేక్షైయిల్లామైయాలే అఙ్గసాపేక్షనస్తు. అభియుక్తోక్తకారికై యాగాదిరూపాచేతనకరణస్వరూపపరమాగైయాలే విరోధమిల్లై.

కించ యేనకేనాపిప్రకారేణ పణ్ణప్పట్ట ధర్మశ్రవణానుమోదన భగవన్నామగ్రహణాంజల్యజ్ఞాతసుకృతాదిగళుక్కుం ఫలకరణత్వం ప్రమాణసిద్ధమాగైయాలే అంగసాపేక్షై యుణ్డాగవేణుమెన్గిఱ నిర్బన్ధమిల్లై. విధీయమానమానత్తుక్కే యున్ద నియమమెన్నిల్ - ఆనాల్ రాగప్రాప్తమాన సిద్ధోపాయత్తుక్కు మన్ద నియమమిల్లైయెన్ఱు కొళ్ళుగై ఉచితమామ్.

నను మోక్షరూపఫలత్తైక్కుఱిత్తు యెమ్బెరుమానుక్కు కరణత్వరూపమాన వుపాయత్వం సమ్భవియాదు; "ముముక్షుర్బ్రహ్మోపాసీత" "శాన్తో దాన్త ఉపరతస్తితిక్షుస్సమాహితో భూత్వాత్మన్యేవాత్మానం పశ్యేత్" "బ్రహ్మణేత్వా మహస ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత" "తస్మాన్న్యాసమేషాన్తపసా మతిరిక్తమాహుః" "ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే"

"మన్మనాభవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు। మామేవైష్యసి" "మా
మేకం శరణం వ్రజ" ఇత్యాదిగళాలే మోక్షంప్రతి భక్తిప్రపత్తిగళుక్కు సా
ధనత్వం విధిక్కప్పట్టదాగైయాలుం, ఒరుఫలత్తైక్కుఱిత్తు కరణత్వాఙ్గీకా
రం నిష్ప్రయోజనమాగైయాలుం, విధిప్రత్యయత్తుక్కు బలవదనిష్టాననుబన్ధీ
ష్ట సాధనత్వార్థకత్వం తాన్త్రికర్గళాలే అంగీకరిక్కప్పట్టదాగైయాలుం, భగ
వతి శ్రూయమాణమాన వుపాయత్వమగత్యా ఫలప్రదత్వరూపమెన్ఱే కొళ్ళవే
ణుమెన్నిల్ :-అప్పడివేణ్డా. "ముముక్షుర్బ్రహ్మోపాసీత" ఇత్యాదిగళి
ల్ శ్రూయమాణలిఙాదిప్రత్యయఙ్గళుక్కు—"ఏవఞ్చ సతి లిఙాదేః కోఽయ
మర్థః పరిగ్రహీతో భవతి. 'యజ - దేవపూజాయా' మితి దేవతారాధనభూ
తయాగాదేః ప్రకృత్యర్థస్య కర్తృవ్యాపారసాధ్యతాం వ్యుత్పత్తిసిద్ధాం లిఙా
దయోఽభిదధతీతి న కిఞ్చిదనుపపన్నమ్. కర్తృవాచినాం ప్రత్యయానాం ప్రకృ
త్యర్థస్య కర్తృవ్యాపారసమ్బన్ధప్రకారోఽపి వాచ్యః" ఎన్గిఱ వేదార్థసంగ్ర
హ శ్రీసూక్తియిన్పడియే కృతిసాధ్యతామాత్రార్థకత్వం సిద్ధాన్తసిద్ధమాగైయా
లే కరణత్వార్థకత్వమిల్లామైయాల్.

ఇప్పడియే జిజ్ఞాసాధికరణ శ్రీభాష్యత్తిలుం—"అతో విధివాక్యేష్వ
పి ధాత్వర్థస్య కర్తృవ్యాపారసాధ్యతామాత్రం శబ్దానుశాసనసిద్ధమేవ లిఙాదే
ర్వాచ్యమితి అధ్యవసీయతే. ధాత్వర్థస్య చ యాగాదేరగ్న్యాదిదేవతాన్తర్యా
మిపరమపురుషసమారాధనరూపతా, సమారాధితాత్పరమపురుషాత్ ఫలసిద్ధే
శ్చేతి-"ఫలమత ఉపపత్తేః" ఇత్యత్ర ప్రతిపాదయిష్యతే" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

ఆగైయాల్ లిఙాదిప్రత్యయబలత్తాల్ న్యాసోపాసనఙ్గళుక్కు కరణ
త్వం శొల్లప్పడామైయాలే, భగవానుక్కే కరణత్వంసిద్ధమ్.

కిఞ్చ, విధిప్రత్యయత్తుక్కు ఇష్టసాధనత్వార్థకత్వముణ్డానాలుం, ఉపా
సనాదిగళుక్కు హేతుత్వమాత్రమే సమ్భవిక్కుమత్తనైయల్లదు, కరణత్వం

సమ్భవియాదు. "అమృతస్యైష సేతుః" ఇత్యాదిశ్రుతిగళాలే భగవానుక్కే మోక్షకారణత్వం ప్రతిపాదిక్క-ప్పట్టదాగైయాలే.

ఇప్పడియే పరాధికరణ శ్రీభాష్యత్తిల్—"ఉపపత్తేశ్చ- యదుక్తం- 'అమృతస్యైష సేతుః' ఇతి ప్రాప్యప్రాపకసమ్బన్ధవ్యపదేశాత్ ప్రాపకాత్పరం ప్రాప్యమస్తీతి, తన్న, ప్రాప్యస్య పరమపురుషస్య స్వప్రాప్తౌ స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తేః, "నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన । యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యస్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్" ఇత్యనన్యోపాయత్వ శ్రవణాత్" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

ఇంగు— "స్వప్రాప్తౌ స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తేః" ఎన్ఱు స్వాసాధారణనిర్దేశత్తాలే స్వభిన్నత్తిల్ స్వప్రాప్తికరణత్వమే నిషేధిక్క-ప్పట్టదెన్ఱు అవశ్యమఙ్గీకరిక్క-వేణుమ్.

కారణత్వసామాన్యం నిషేధిక్క-ప్పడుగిఱదెన్నవొణ్ణాదు; స్వభిన్నఙ్గళాన కారణఙ్గళుమనేకముణ్డాగైయాలే అత్తై నిషేధిక్క-క్కూడామైయాలే. ఆనాలెన్నెన్నిల్-ఎప్పడిప్పట్ట కరణత్వం తన్నిడత్తిలుణ్డో, అప్పడిప్పట్ట కారణత్వం స్వభిన్నఙ్గళిడత్తిల్లై యెన్ఱుకొళ్ళవేణుమ్.

నచ—ఫలప్రదత్వరూపమాన వుపాయత్వమే అన్యత్రయిల్లై యెన్ఱర్థమానాలో యెన్నిల్ - ఇతివాచ్యమ్; ఫలప్రదత్వ మన్యత్రప్రసక్తమిల్లామైయాలే అసంగతమాగైయాలే.

ఫలకరణత్వము మన్యత్ర విల్లామైయాల్ అత్తైనిషేధిక్క-అదెన్నిఱ్ఱు మప్రసక్తమాగైయాలే అసఙ్గతమెన్నవొణ్ణాదు; స్వరూపయాథాత్మ్య జ్ఞానసామగ్ర్యఙ్గళాన శిలరాలే భగవద్వ్యతిరిక్తమాన శిలవఱ్ఱిలుం కరణత్వఙ్గొళ్ళప్పట్టిరుక్కైయాలే తన్నిషేధముణ్డామాగైయాలే. అతఏవ లోకాచార్యః

ర్ — "ఇత్తై ధర్మమెన్నిఱదు-భ్రమిత్తవర్జునన్ కరుత్తాలే" "ప్రాపకాన్తరమజ్ఞ
ర్కుపాయమ్" ఎన్రరుళిచ్చెయ్దదు.

"స్వప్రాప్తౌ స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తేః" ఎన్గిఱవిడత్తిల్ అవధా
రణత్తుక్కు - అయోగవ్యవచ్ఛేదపరత్వఙ్గొణ్డు, ఉపాయత్వమావదు - ఫల
ప్రదత్వరూపమే యెన్ఱుకొళ్ళుగై ఉచితమెన్నవొణ్ణాదు ; ఫలాధికరణవిరోధ
ముణ్డాగైయాలే, ఇఙ్గు ఫలోపాయత్వ సమానాధికరణమాన ఫలప్రదత్వమిఱే
ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు. ఫలప్రదత్వం పూర్వాధికరణసిద్ధమాగైయాలే ఫలా
ధికరణారమ్భం వ్యర్థమామ్. పూర్వాధికరణత్తిలేయే భగవానుక్కు ఫలప్రదత్వం
ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదు; ఫలాధికరణత్తిల్ అపూర్వత్తుక్కు ఫలప్రదత్వంనిషేధి
క్కప్పడుగిఱదెన్ఱుకొణ్డాల్ ఫలాధికరణారమ్భవైయర్థ్యం వారాదెన్నవేణ్డా;
అప్పడియాగిల్ అన్దవధికరణభాష్యవిరోధముణ్డామాగైయాలే— "ఉక్తము
పాసిసిషోపజననార్థం జీవస్య సర్వావస్థాసు సదోషత్వం ప్రాప్యస్య పరమపు
రుషస్య నిర్దోషత్వం కల్యాణగుణాకరత్వం సర్వస్మాత్పరత్వఞ్చ. అతఃపరముపా
సనం వివక్షన్ ఉపాసీనానాం పరస్మాదేవాస్మాత్పురుషాత్ తత్ప్రాప్తిరూప
మపవర్గాఖ్యం ఫలమితి సమ్ప్రతి బ్రూతే" ఎన్ఱిఱే అదధికరణభాష్యశ్రీసూక్తి.

ఇఙ్గు పాసకర్కు పరమపురుషనిడత్తిల్ నిన్ఱుమే ఫలప్రాప్తి ప్రతిజ్ఞా
తమాగైయాలే, అత్తైవిట్టు అపూర్వత్తుక్కు ఫలప్రదత్వనిరాకరణ పరత్వఙ్గొ
ళ్ళుగై భాష్యస్వారస్య విరుద్ధమాగైయాలే అప్పడిప్పట్ట కల్పన మనాదర
ణీయమే.

"ఏవం ప్రత్యక్షతాపన్నామపవర్గసాధనభూతాం స్మృతిం విశినష్టి"
ఇత్యాది శ్రీసూక్తియుం వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు.

"అపవర్గసాధనభూతామితీతి - అపవర్గప్రతిప్రసంగాత్ అధికారివి
శేషణతయా దృష్టవిధయా ప్రతిబన్ధకాభావవిధయా వరణప్రయోజకత్వేన చ

సాక్షాత్పరమ్పరాసాధారణ్యేన సాధనభూతామిత్యర్థః. భగవదారాధనత్వేనాకారేణ భగవత్ప్రీతివిశేషహేతుతయా భగవత్ప్రీతిలక్షణ సర్వపాపనివృత్తౌ అన్యార్థస్యైవ ప్రసంగాదుపకారకత్వ లక్షణవ్యాజత్వాకారేణ సాధనత్వమ్; "సాక్షాత్కారాభినివేశః-పరభక్తిః. సాక్షాత్కారః-పరజ్ఞానమ్. అనుభవాభినివేశః-పరమభక్తిః" ఇత్యుక్తపరభక్తిత్వాద్యాకారేణ భోజనాధికారక్షున్న్యాయేన భగవదనుభవప్రీత్యధికారివిశేషణతయా సాధనత్వమ్; జ్ఞానకార్యకైఙ్కర్యాదికమ్ప్రతి పరజ్ఞానలక్షణభక్తేర్ద్వారవిధయైవ సాధనత్వమ్; ఆనుకూల్యాతిశయలక్షణస్మృతిసన్తానస్య ప్రాతికూల్యవ్యవసాయలక్షణప్రతిబన్ధకాభావవిధయా ప్రయోజకత్వలక్షణం సాధనత్వమ్; ఇత్యాదిరీత్యాత్ర సాధనత్వమభిప్రేతమ్" ఎన్ఱుస్సత్ప్రాచార్యర్ శ్రుతిప్రకాశికావివరణత్తిల్ అరుళిచ్చెయ్దప్రకారమిఙ్గే కణ్డుకొళ్వదు.

ఆగైయాల్ భగవానుక్కు మోక్షకరణత్వరూపమాన ముఖ్యోపాయత్వం నిరాబాధమే.

అత ఏవ - ద్వయఘటకశరణశబ్దవ్యాఖ్యానావసరత్తిల్ — "ఉపాయే గృహరక్షిత్రోశ్శబ్దశ్శరణమిత్యయమ్ । వర్తతేసామ్ప్రతఞ్చైష ఉపాయార్థైకవాచకః" ఎన్గిఱపడియే శరణశబ్దమ్-రక్షితావుక్కుమ్, గృహత్తుక్కుమ్, ఉపాయత్తుక్కుం వాచకమేయాగిలుం, ఇవ్విడత్తిలుపాయత్తుక్కే వాచకమాగైయాలుమ్, ఉపాయకృత్యం-ఇష్టానిష్టప్రాప్తి పరిహారకరణమాగైయాలుమ్ 'ఇష్టప్రాప్తిక్కుమనిష్టనివారణత్తుక్కుం తప్పాదవుపాయమాగ' ఎన్ఱు ఇప్పదత్తుక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్గిఱార్" ఎన్ఱు ఎమ్బెరుమానుక్కు రక్షకత్వరూపఫలప్రదత్వాతిరిక్తమాన కరణత్వరూపమ్మాన వుపాయత్వమే రమ్యజామాతృమునీన్ద్రరాలే వ్యవస్థాపిక్కప్పట్టదు.

రక్షకత్వరూప ఫలప్రదత్వత్తుక్కుం, ఉపాయత్వత్తుక్కుమ్ మేఃత్యజ్యోక్కిల్—“గృహరక్షిత్రోః” ఎన్ర ప్రసక్తగృహత్వ రక్షకత్వరూప ప్రవృత్తినిమిత్తవ్యుదసన పూర్వకమాగ వుపాయత్వరూపాతిరిక్తార్థతాత్పర్యకమానవేః శబ్దాసాంగత్యప్రసంగం దుర్వారమేయామ్.

కిఞ్చ, “తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతినాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే” ఇత్యాదిశ్రుతిగళిల్ తత్పదజన్యప్రతీతివిశేష్య భూతనాన భగవానుక్కే అమృతత్వప్రాప్త్యుపాయత్వముమ్, అన్యత్తుక్కు అనుపాయత్వముమ్ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగైయాలే భగవతి ఫలప్రదత్వాతిరిక్తమాన వుపాయత్వం శ్రుతిసిద్ధమే.

ఇన్దశ్రుతిక్కు అర్థమ్—“ (తమ్) - బ్రహ్మరుద్రేన్ద్రాదివన్ద్యం పరమపురుషమ్, (ఏవమ్) - “ సహస్రశీర్షా ” ఇత్యాద్యుక్తప్రకారేణ, (విద్వాన్)-జానన్, (ఇహ) - ప్రకృతిమణ్డలఏవ, (అమృతః) - మరణరహితః, భవతి. తత్పదస్య యత్పదసమభివ్యాహృతాకారమాత్రపరామర్శిత్వవ్యావృత్త్యర్థమ్, ‘ఏవమి’ త్యుక్తమ్. భగవతస్సర్వాత్మనాం ప్రాణరూపత్వాత్, జ్ఞానదర్శనప్రాప్తిషు అన్యతమస్యాప్యభావేన తాదృశనిరుపాధిక ప్రాణవియోగవన్తః క్షుద్రప్రాణసమ్బన్ధశాలినోఽపి మృతా ఏవేత్యభిప్రాయేణ— “విద్వాన్-అమృతః” ఇత్యుక్తమ్. ప్రాణవియోగోహి మరణమ్. తేన భగవత్ప్రాప్తిలక్షణ ప్రాణసమ్బన్ధ విరోధిపూర్వోత్తరాఘసమ్బన్ధ ఏవాత్ర మరణశబ్దేన వివక్షితః. ‘ఇహ’ ఇత్యనేన మృత్యుసన్నిధావేవ రాజకుమారస్య అపథ్యసహ ఔషధన్యాయేన విద్యామాహాత్మ్యాత్, భగవత్ప్రాప్తివిరోధిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేషవినాశశాలిత్వలక్షణామృతత్వభాగ్భవతీతివ్యజ్యతే. ‘భవతి’ ఇతి ప్రసిద్ధక్రియాపదస్య కణ్ఠతః ప్రయోగః అమృతత్వస్య కదాపివిచ్ఛేదో నాస్తీతి ద్యోతనార్థమ్. “నాస్యావరపురుషాః క్షీయన్తే” ఇతి బ్రహ్మవిదనుబన్ధినామప్యక్షయత్వోక్త్యా బ్రహ్మ

విదామమృతత్వానువృత్తేః కైముత్యసిద్ధత్వాత్. 'విద్వాన్ అమృతోఽభవతి' ఇత్యేకవచనాన్తనిర్దేశేన బ్రహ్మవిదాం దౌర్లభ్యం ద్యోత్యతే. "తస్మై బ్రహ్మ చ బ్రహ్మా చాయుః కీర్తిం ప్రజాం దదుః" "సర్వేఽస్మై దేవా బలిమావహన్తి" ఇత్యాద్యుక్తరీత్యా బ్రహ్మవిద్విషయే బ్రహ్మరుద్రాదీనాం కిఞ్చిత్కారరూపేణ దృష్టఫలప్రదానాన్వయవత్, మోక్షఫలప్రదానేఽపి అన్వయోఽస్తీతి భ్రమో నకార్యః ఇత్యభిప్రాయేణాహ - నాన్య ఇతి. యద్యపి 'అయం పన్థా అయనాయ' ఇత్యనుక్త్వా, 'నాన్యః' ఇతి నిషేధోఽనవకాశపరాహతః; తథాపి 'విద్వాన్ - అమృతోఽభవతి' ఇత్యనేన భూతభవ్యసముచ్చారణన్యాయేన వేదనస్యామృతత్వప్రాప్తిసాధనతాప్రతీత్యాన్యనిషేధో యుక్తః. తథా చ 'వేదనాత్ అన్యః పన్థా అమృతత్వస్య ప్రాప్తయే నాస్తీ'తి వాక్యార్థ ఇతి బహవః. తచ్చిన్త్యమ్. విద్వత్పదజన్యప్రతీతివిశేషణతయోపాత్తస్య వేదనస్య 'వేదనాదన్యః' ఇత్యధ్యాహారేణాన్యత్వప్రతియోగితయాన్వయానుపపత్తేః. నహి 'దణ్డీ వర్తతే నాన్యః' ఇత్యుక్తే దణ్డాదన్యో నాస్తీతి ప్రత్యేతారో భవన్తి. అత ఏవ "అమృతత్వస్య ప్రాప్తయే" ఇత్యప్యర్థో న యుక్తః, అమృతపదజన్యప్రతీతివిశేషణస్య అమృతత్వస్య అధ్యాహారేణాయనపదార్థప్రాప్తిప్రతియోగితయా ప్రతీతపథానారోహాత్, అతః 'తం విద్వాన్' ఇతి తత్పదజన్యప్రతీతివిశేష్యతయోపాత్తస్య భగవత ఏవ—'తస్మాదన్యః పన్థాస్తస్య ప్రాప్తయే నాస్తీ'త్యేవమధ్యాహారాపేక్షయా లాఘవాత్ వేదనపదామృతత్వపదాపేక్షయా తత్పదద్వయలాఘవాత్, తచ్ఛబ్దస్యైకరూపస్యైవోభయత్రాన్వయౌచిత్యాచ్చ, ద్వేధా విభక్తివిపరిణామేన తత్పదద్వయానుషఙ్గేణ 'పదార్థః పదార్థేనాన్వేతి' ఇతి వ్యుత్పత్త్యనుసారేణాన్వయో యుక్తః. కిఞ్చ, 'వేదాహమ్' ఇతి మహావాక్యప్రతిపాద్యత్వేనార్థప్రాధాన్యాత్, భగవత ఏవ తత్పదద్వయపరామర్శేనాన్వయో యుక్తః. "విశయే ప్రాయదర్శనాత్"

ఇతిన్యాయేన భగవత్ప్రశంసాప్రకరణానుసారేణ 'భగవతోఽన్యః పన్థా నా
స్తీ' తి భగవత్ప్రశంసైవ యుక్తా; నతువేదప్రశంసా. బ్రహ్మరుద్రేన్ద్రవద్వే
వత్ అమృతత్వాయవేద్యత్వవచ్చ నిరపేక్షోపాయత్వరూప భగవన్మాహాత్మ్య
స్యైవ సాక్షాత్ప్రతిపాదయితుముచితత్వాత్. ఏతేన 'విద్యయాప్రసన్నో భగ
వాన్ మోక్షం దదాతీ' తి భ్రమోఽపి నిరస్తః. భగవదన్యత్వావిశేషేణ
'నాన్యః పన్థాః' ఇత్యనేన విద్యాయా అప్యదృష్టద్వారకసాధనత్వనిషేధా
త్. కిఞ్చ, "యమేవైషవృణుతే తేన లభ్యః" "న్యాస ఇతి బ్రహ్మ"
"అమృతస్యైషసేతుః" ఇత్యాదిశ్రుత్యన్తరానుసారాత్ భగవతో నిరపేక్షో
పాయత్వమేవ యుక్తమ్. నచైవం—"విద్యయామృతమశ్నుతే" ఇత్యాదివిరో
ధః; "దుఃఖజన్మప్రవృత్తిదోషమిథ్యాజ్ఞానానా ముత్తరోత్తరాపాయేతదన
న్తరాపాయాత్ అపవర్గః" ఇతి సూత్రోక్తన్యాయేన "అనాత్మన్యాత్మబు
ద్ధిర్యా—" ఇత్యాద్యుక్తావిద్యాకార్యస్య పుణ్యపాపరూపకర్మబన్ధస్య, దేహా
త్మవివేకజీవ పరమాత్మ వివేక పరమాత్మ స్వభావ వివేకాతిశయరూప విద్యయా
భ్రమనివృత్తౌ సత్యామేవ నివృత్తేర్వ్యక్తత్వతయా తన్మూలకబ్రహ్మప్రాప్తే
ర్లిష్టవిధయా కార్యకారణభావమాదాయ విద్యాసాధ్యత్వోక్తిసమ్భవాత్.
ప్రకృతే 'పన్థాః' ఇత్యస్యచాదృష్టద్వారకమోక్షసాధనపరత్వాత్. అతఏవ
"యే చ వేదవిదో విప్రా యే చాధ్యాత్మవిదో జనాః। తే వదన్తిమహాత్మా
నం కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్ "ఇత్యుక్తమ్' ఎన్రు గురుభావప్రకాశికాకార
రాలే వేదాహమేతభాష్యత్తి లరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు.

ఇంజు ఇన్ద్రశ్రుత్యుపబృంహణజ్గళాన— "సంసారార్ణవమగ్నానాం విష
యాక్రాన్తచేతసామ్। విష్ణుపోతంవినా నాన్యత్ కిఞ్చిదస్తి పరాయణమ్"
ఇత్యాదిస్మృతిగళుమ్, "సర్గస్థితిప్రళయవిభ్రమనాటికాయాం శైలూషవద్వి
విధవేషపరిగ్రహం త్వామ్। సమ్భావయన్తి హృదయేన కరీశ ధన్యాః సంసార
వారినిధిసన్తరణైకపోతమ్" ఇత్యాచార్యసూక్తిగళుమనుసన్ధేయఙ్గళ్

నచ—'విద్వాన్' ఎన్గిఱవిడత్తిల్ విద్వద్విశేషణీభూతవేదనత్తిర్కాట్టిల్ అన్యత్తుక్కుపాయత్వనిషేధం తోన్ఱుగైయాలే వేదనత్తుక్కు ఉపాయత్వం సమ్భవిక్కుమ్ ఇతివాచ్యమ్ ; వేదనం - విద్వద్విశేషణమాగ ఉపస్థితమాగైయాలే అన్యత్రాన్వయమసమ్భావితమాగైయాలే.

ఇన్ద శ్రుతి భగవదన్యత్తుక్కుపాయత్వమిల్లామైయై చ్చొల్లుగిఱదాగద్యుభ్వాద్యధికరణత్తిల్—"తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే" ఇతి సర్వాసూపనిషత్సు స ఏవామృతత్వ ప్రాప్తిహేతుశ్శ్రూయతే" ఎన్ఱు భాష్యకారర్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణియరుళినార్.

ఇఙ్గు 'స ఏవ' ఎన్గైయాలే అన్యపదార్థప్రతియోగితయా భగవానుక్కే అన్వయం ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదు.

ఆచార్యర్గళుం నిక్షేపరక్షైయిల్—"కిఞ్చ, "నాన్యఃపన్థాః" ఇత్యత్ర ప్రకృతమపి వేదనమన్యత్వస్య ప్రతియోగిత్వేన నాన్వేతి, అపి తు 'తమి'తి ప్రకృతః పరమపురుష ఏవ. తస్మాత్పరమపురుషాత్ అన్యః పన్థా నవిద్యతే స ఏవ తు పన్థాః ఇతివాక్యార్థస్తు ప్రపత్తేరప్యన్తరంగభూతః. శ్వేతాశ్వతరాస్తు—"మహాన్ప్రభుర్వై పురుషః సత్త్వస్యైష ప్రవర్తకః" ఇతి తమేవ మహాపురుషమధీయానాస్తస్యైవాన్యత్వ ప్రతియోగిత్వమవధారణనిర్దేశేన స్పష్టమామనన్తి, "వేదాహమి"త్యారభ్య, "తమేవ విదిత్వాతిమృత్యుమేతి నాన్యః పన్థా విద్యతే అయనాయ" ఇతి. తస్మాత్ "అమృతస్యైష సేతుః" ఇతిన్యాయేన పరమపురుషస్యైవామృతత్వోపాయత్వమిహ ప్రతిపాద్యతే. వేదనేతర నిషేధభాష్యన్తు ఫలితాభిప్రాయేణ ఇతి అధికరణదర్పణే దర్శితమస్మాభిః" ఎన్ఱు భగవద్వ్యతిరిక్తత్తుక్కు అనుపాయత్వముం, భగవత ఏవోపాయత్వము మరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు.

కిఞ్చ, 'నాన్యః పన్థాః' ఎన్గిఅవిదుక్క్ భగవదన్యోపాయనిషేధప రత్వం "పన్థా నకార ఉద్దిష్టః మః ప్రధాన ఉదీర్యతే। విసర్గః పరమేశస్తు తత్రార్థోఽయం నిరుచ్యతే । అనాదిః పరమేశోఽయం శక్తిమాన్ పురుషోత్తమః । తత్ప్రాప్తయే ప్రధానోఽయం పన్థా నమననామవాన్" "అమృతస్యైష సేతుః" "అమృతస్య పారం సేతుమ్" "విష్ణుపోతం వినానాన్యత్కిఞ్చిదస్తి పరాయణమ్" "నారశబ్దేన జీవానాం సమూహః ప్రోచ్యతే బుధైః । గతిరాలమ్బనం తేషాం తేన నారాయణస్స్మృతః" ఇత్యాదిప్రమాణశతంగళాలుం సిద్ధమ్.

కిఞ్చ, అలౌకికశ్రేయస్సాధనత్వరూపమాన ధర్మత్వం - భగవానుక్కెయెన్ఱు శ్రుతప్రకాశికై యిలు మరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు. ధర్మత్వమ్ - వ్యాపారద్వారా కారణత్వమెన్ఱు తాన్త్రికాభిమతమ్. "అథవా, "అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా" ఇత్యేన సాధారణప్రతిజ్ఞా. అలౌకికశ్రేయస్సాధనం హిధర్మః. తదనుయాయి ప్రతిపాద్యమ్. ధర్మశ్చ - సిద్ధసాధ్యభేదేన ద్వివిధః సిద్ధరూపేవస్తుని ధర్మశబ్దప్రయోగో మహాభారతే స్పష్టః. యథా "యేచ వేదవిదో విప్రా యేచాధ్యాత్మవిదోజనాః । తే వదన్తి మహాత్మానం కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్" "ఇతి" ఎన్ఱు శ్రుతప్రకాశికాసూక్తి.

"యే చవేదవిదః" ఎన్గిఅవిత్తాల్ పూర్వభాగత్తిలుం, జ్యోతిష్టోమాదిగళ్ - భగవత్ప్రీణన మాత్రంగళాగిఅన. తద్వ్యాజత్తాలే భగవానే స్వర్గాద్యలౌకిక శ్రేయస్సాధనమాయ్క్కొణ్డు ధర్మత్వేన వివక్షితనెన్ఱాయిత్తు. వేదశబ్దం - గోబలీవర్దన్యాయత్తాలే పూర్వభాగపరమ్. విచ్ఛబ్దం - అర్థవేదనపరమ్. అధ్యాత్మవిదః—"ద్వాసుపర్ణా" ఇత్యాదుక్తరీత్యా శరీరాన్తర్వర్తి జీవపరమాత్మవిత్తుక్కళెన్ఱపడి. ఇత్తాల్ వేదాన్తంగళిలే ఆత్మపరమాత్మవిద్యైగళ్ భగవత్ప్రీణనమాత్రంగళ్. అద్వ్యాజత్తాలే సర్వేశ్వరనే కైవల్యమోక్షరూపా

లౌకికశ్రేయస్సాధనతయా ధర్మత్వేనాభిమతన్ ఎన్ఱు శొల్లిఱ్ఱుయిఱ్ఱు. (సనాతనమ్—) ఎన్గిఱదు - కృష్ణవిశేషణమన్ఱు; ప్రసక్తమల్లామైయాలే. ధర్మవిశేషణమాగిఱదు. ఎప్పడి జ్యోతిష్టోమాదిగళుక్కు భగవత్ప్రీతిరూపాలౌకికశ్రేయస్సాధనత్వం దృష్టాదృష్టపరికరసాపేక్షమో, అప్పడి భగవానుక్కు ఫలసాధనత్వం అదృష్టద్వారకమాన కిఞ్చిద్వ్యాపారసాపేక్షమన్ఱు. సర్వవ్యాపారముం భగవత్ప్రసాదరూపమాన వదృష్టసాధ్యమాగైయాలే. "నిదానన్తత్రాపి స్వయమఖిలనిర్మాణనిపుణః" ఎన్నక్కడవదిఱే. ఆగైయాల్ భగవానుక్కు ధర్మత్వం - సనాతనమెన్ఱభిప్రాయమ్—ఎన్ఱు 'యేచవేదవిదః" ఎన్గిఱ శ్లోకత్తుక్కుప్పొరుళ్. ఇప్పడియే వేదాహమేతభాష్యత్తిల్ అరుళిచ్చెయ్దదు.

అతఏవ నిగమాన్తదేశికనుమ్ శ్రీమద్రహస్యత్రయసారత్తిల్ న్యాసోపాసనంగళుక్కు స్వయమ్ప్రయోజనభగవన్ముఖోల్లాసరూప భగవత్ప్రీతిహేతుత్వ ప్రసదనోపాయత్వాత్మక వ్యాజత్వత్తైయే "ప్రసత్త్యైతస్యోక్తే" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్. "ప్రసత్త్యై - స్వయమ్ప్రయోజన ప్రసాదాయేత్యర్థః" ఎన్ఱు సిద్ధతాత్పర్యటిప్పణీసూక్తి.

ఆగైయాల్ "మాఞ్చయోఽవ్యభిచారేణ భక్తియోగేనసేవతే" ఎన్గిఱపడియే న్యాసోపాసనాదిరూపంగళాన శాస్త్రవిహితవ్యాపార విశేషంగళెల్లామ్ శేషవృత్తిరూపమాన కైఙ్కర్యాన్తర్గతంగళాగిఱన. మోక్షకరణత్వరూపంగళన్ఱెన్ఱు సమ్ప్రదాయమ్.

నను—ఎమ్బెరుమానిడత్తిల్ ఇరుక్కుముపాయత్వం కరణత్వరూపమన్ఱు; కిన్తూపాయత్వేన శాస్త్రవిహితభక్త్యాది కార్యకరత్వమే. అదావదు-భక్త్యాద్యుపాయసాధ్యఫలత్తుక్కు తన్నైరపేక్ష్యేణ స్వయమేవప్రదాతృత్వరూపమ్, అదువుం ఫలప్రదత్వరూపత్తిలేయే పర్యవసిక్కుమదెన్నిల్,—అదను

పపన్నమ్. సర్వశక్తనాయ్, సిద్ధోపాయభూతనాన సర్వేశ్వరనుక్కు స్వసాధ్య భక్త్యాద్యుపాయకార్యకరత్వవచనమ్ మహారాజనిడత్తిల్ స్వభృత్యసాధ్యకార్యకరత్వారోపణవచనమ్బోలే అనుచితమాగైయాలే.

భక్త్యాదినైరపేక్ష్యేణ ముక్తిప్రదత్వవచనమ్— "భగవన్ భక్తిమపి ప్రయచ్ఛ మే" "స్థానత్రయోదిత పరభక్తియుక్తమ్మాం కురుష్వ—పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తి యుక్తమ్మాం కురుష్వ—పరభక్తియుక్తం మనస్త్వమేవాద్యైవకారయ" "భవతు మమ పరస్మిన్ శేముషీ భక్తిరూపా" ఇత్యాదిగళాలే పూర్వాచార్యర్గళుడైయ భక్తిప్రార్థనావచనంగళోడేవిరోధిక్కుమ్.

ఆగైయాల్ భగవతి విద్యమానముపాయత్వం తాదృశమన్ను. అపితు ధర్మిగ్రాహకప్రమాణసిద్ధమాన కరణత్వమే. ఇప్పడియే నిగమాన్తదేశికనుం శ్రీమద్రహస్యత్రయసారత్తిల్ మూలమన్త్రాధికారత్తిల్ నారాయణశబ్ద వ్యాఖ్యానావసరత్తిల్—"ఇణ్-గతౌ" ఎన్గిఱ ధాతువిలే—'ఈయతే - అనేన' ఎన్గిఱ వయనశబ్దత్తిల్ కరణవ్యుత్పత్తియాలే - ఈశ్వరనుపాయమాయుమ్, 'ఈయతే అసౌ' ఎన్గిఱ కర్మవ్యుత్పత్తియాలే - ఉపేయమాయుమ్" ఎన్ఱరుళిచ్చేయ్దార్.

ఆగ ఇప్పడి సర్వవేదపరమ తాత్పర్యవిషయీభూతార్థ ప్రతిపాదక మూలమన్త్రఘటక నారాయణశబ్దత్తాల్ భగవానుక్కు కరణత్వం కణ్ఠతః ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాగైయాలే, తదనురోధేనైవ సర్వప్రమాణంగళుక్కు మర్థం శొల్లవేణుమెన్ఱు బుద్ధిమాన్గళఱియవుమ్.

నచ కర్తృత్వ కరణత్వ రూపవిరుద్ధ ధర్మ సమావేశం సమ్భవిక్కుమాట్టాదే ఇతివాచ్యమ్: కర్తృత్వ కరణత్వంగళన్యత్ర కూడాదాగిలుమ్ "శ్రుతేస్తు శబ్దమూలత్వాత్" ఎన్గిఱపడియే శబ్దైకసమధిగమ్యమాన బ్రహ్మత్తినిడ

త్తిల్ విరోధంగళాగ మాట్టాదాగైయాలే. అన్యథా "తదాత్మానం స్వయమకురుత" ఇత్యాదిశ్రుతి సిద్ధమాన కర్మకర్తృత్వ నిమిత్తోపాదానత్వాదిగళైయుం విడప్రసంగముణ్డామ్. "కరణం కారణం కర్తా" "అమృతం సాధనం సాధ్యమ్" "యోగో యోగవిదాం నేతా" "త్వమకరణస్స్వరాడఖిలకారకశక్తిధరః" "స్వప్రాప్తే స్స్వయమిహకరణం శ్రీధరః ప్రత్యపాది" ఇత్యాది ప్రమాణంగళ్ సముద్రఘోషసమమామ్.

శ్రీతత్త్వశేఖరసూక్తియాలే కర్మత్వ కర్తృత్వంగళుక్కు, విరోధం కణ్డతః సిద్ధమాగైయాల్ తద్విరోధం వారాదో ఎన్నిల్—వారాదు. అన్తఃకరణత్తుక్కు ఏతాదృశధర్మద్వయవిరోధం శొన్నదు. "పరాస్య శక్తిః" ఎన్గిఱప్రమాణసిద్ధ శక్తియైయుడైయ సర్వేశ్వరనిడత్తిల్ కర్తృత్వ కరణత్వంగళుక్కు సహావస్థానత్తిల్ తత్సాక్తివిరోధమే యిల్లామైయాల్.

"అన్తఃకరణస్య కర్తృత్వే తతోన్యత్ కరణంస్యాత్" ఎన్ఱు పరోక్తసంవాద ప్రదర్శనముమసంగతమ్. అన్తఃకరణత్తుక్కు పరర్గళాలేయాదల్, ఎంగళాలేయాదల్, "పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే" "పశ్యత్యచక్షుః" ఇత్యాదిప్రమాణసిద్ధమాన శక్తివిశేషం స్వీకరిక్కప్పడుగిఱదల్లామైయాలే. ఆగైయాల్ కర్తృత్వకరణత్వంగళ్ ఎమ్బెరుమానిడత్తిల్ కూడుమ్.

సమ్ప్రదాయచన్ద్రికైయిల్—"యథానిమిత్తత్వోపాదానత్వయోః ఏకత్రవిరోధేసత్యపి ప్రకృతివిశిష్టత్వాకారేణ నిమిత్తభూతస్యబ్రహ్మణఃఉపాదానత్వం న విరుద్ధమితి భాష్యకారాదిభిః పరిహృతమ్. తథైకస్య నారాయణస్యదివ్యమంగళవిగ్రహ విశిష్టత్వాకారేణ కరణత్వం న విరుద్ధమితి సమ్ప్రదాయానభిజ్ఞానాం చోద్యస్య నావకాశః. అతఏవవిగ్రహస్యాప్రధానత్వేపి తత్ర తత్ర ప్రాధాన్యేనోపాయత్వకథనమ్--భగవతో విగ్రహవిశిష్టత్వాకారేణైవ కరణత్వమితిజ్ఞాపనార్థమ్—" ఇత్యాహుః శ్రీవేంకటనాథసూరయః.

“అన్దవుపాయోపేయంగళాగిఱన కార్యకారణంగళిఱే. ‘యదన
న్తరంయద్దృశ్యతే, తత్తస్యకారణమ్’ ఎన్గుమ్, ‘నియతపూర్వభావికారణం,’
ఎన్గుమ్ పూర్వభావియుమాయ్, పూర్వకాలత్తిలే సత్తుమాయిఱే కారణమిరు
ప్పదు. ‘నియతపశ్చాద్భావిత్వఞ్చ కార్యత్వమ్’ ఎన్గుమ్, ‘ప్రాగసత్తాయో
గిత్వం కార్యమ్’ ఎన్గుమ్ పూర్వకాలత్తిలే సత్తుమాయిరాదు. అత్తాలే పిఱ
క్కక్కడవదుమాయ్ పశ్చాద్భావియుమాయిఱే కార్యమిరుప్పదు. ఇప్పడి
యిరుక్క “నిత్యంవిభుమ్” ఎన్గుం “సత్యం జ్ఞానమ్” ఎన్గుం “ఏకమేవాద్వి
తీయమ్” ఎన్గుం నిత్యముమాయ్ ఏకముమాయిరుక్కిఱ భగవద్వస్తువుక్కు
పరస్పరవిరుద్ధమాన భావాభావాత్మకత్వజ్కూడుమ్బడియెన్, పూర్వోత్తర
భావఙ్కూడుమ్బడియెన్నెన్నిల్,—“సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవా
ద్వితీయం” ఎన్గుం, “అవికారాయ శుద్ధాయ నిత్యాయ” ఎన్గుమవికారమాయ్,
నిత్యమాయ్, ఏకముమాన బ్రహ్మత్తుక్కు—“బ్రహ్మవనంబ్రహ్మసవృక్షఆసీత్”
ఎన్గుం “సోఽకామయత బహుస్యాం ప్రజాయేయ” ఎన్గుం “స ఏవ సృజ్య
స్సచ సర్గకర్తా స ఏవ పాత్యత్తిచ పాల్యతేచ” ఎన్గుం త్రివిధకారణత్వముం,
సృష్టృత్వసృజ్యత్వముమ్ పరస్పరవిరుద్ధమాయిరుక్కుమ్. “సూక్ష్మచిదచిద్వి
శిష్టం బ్రహ్మకారణం, స్థూలచిదచిద్విశిష్టం బ్రహ్మ కార్యమ్” ఎన్గు విరుద్ధ
ధర్మంగళ్ విశేషణంగళిలేయాయ్ విశిష్టైక్యత్తాలే నిర్వహిత్తాప్పోలే, ఇంగుం—
“ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశమ్” ఎన్గుమ్, “తస్మిన్ప్రసన్నే” ఎన్గుం
“ప్రహర్షయిష్యామి” ఎన్గుం “త్వత్ప్రీతిః” ఎన్గుం “తిరువుళ్ళమిరక్కాను
న్దోఱుం నాంగళ్ వియక్కవిన్బురుదుం” ఎన్గుం ప్రసాదవిశిష్టనుపాయమెన్గు
మ్, ప్రీతివిశిష్టనుపేయమెన్గుం విశేషణభేదజ్కొడక్కచ్చెయ్దే విశిష్టైక్యత్తా
లే ‘ఉపాయోపేయమెన్నిరుమాన్’ ఎన్గిఱదాగైయాలే యెల్లాఙ్కూడుమ్.
“ఇరక్కముపాయమ్, ఇనిమై ఉపేయమ్” ఎన్గిఱే జీయరరుళిచ్చెయ్యుమ్బ
డియుమ్.”—ఇతి నమ్బిళ్ళైరహస్యత్రయే ఆచార్యాః.

"ప్రాప్తశేషియాన వాకారత్తాలే ప్రాప్తృత్వముం, ఆశ్రితకార్యా పాదకాశ్రయణ సౌకర్యాపాదక గుణవిగ్రహ విశేషవిశిష్టనాన వాకార త్తాలే ప్రాప్తికరణత్వరూపోపాయత్వముజ్ఞుండుమ్" ఇత్యస్మత్పార్యాః.

అతఏవ శ్రీవచనభూషణత్తిల్—"ప్రాప్తావుం, ప్రాపకనుం, ప్రాప్తి క్కుకప్పానుమవనే" ఎన్రరుళిచ్చెయ్దదు.

ఇప్పడిప్పట్ట వుపాయత్వం సోపాధికమన్ఱు, "కృష్ణంధర్మంసనాతనమ్" "సహిధర్మస్సనాతనః" "ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం న తుగు ణౌ" ఎన్రు స్వరూపాన్తర్గతమాగ చ్చొల్లుగైయాలే. సత్తాహేతుత్వమాత్రము మన్ఱు; "ఏష సేతుర్విధరణః" "అమృతస్యైష సేతుః" ఎన్రు విశేషిక్కైయా లుం, "పరామృతాత్పరిముచ్యన్తి సర్వే" "నిర్వాణం భేషజంభిషక్" "దే వాదేవర్షయశ్చైవ యం విదుర్దుఃఖభేషజమ్" "పవిత్రాణాంపవిత్రంయః" ఇత్యాదిగళాలే సర్వపాపవిముక్తి హేతుత్వమదుక్కు చ్చొల్లప్పట్టదాగై యాలుమ్. సాధనాన్తరసహకారిత్వ మాత్రముమన్ఱు; "లోకానాంత్వం పరో ధర్మః" పవిత్రాణాంహి గోవిన్దః పవిత్రం పరముచ్యతే। పుణ్యానామపి పు ణ్యోఽసౌ" ఇత్యాదిగళాలే అదుక్కు ప్రాధాన్యం శొల్లప్పట్టదాగైయాలే. అనన్యాధీనస్వరూపత్వమాత్రం ప్రాధాన్యమెన్నవొణ్ణాదు; అదుక్కు సర్వ సాధారణత్వేన "అమృతస్య పరంసేతుమ్" "తత్ప్రాప్తయే ప్రధానోఽయం పన్థాః" "పరః పరాయణం పరం పరః పరాయణం పరమ్। పునః పునర్వ దామ్యహం పరః పరాయణం పరమ్" ఇత్యాదివిశేషోక్తివిరోధముణ్డాగై యాలుమ్, "విష్ణుపోతం వినా నాన్యత్" ఎన్రు భగవద్వ్యతిరిక్తప్రధాన సాధన నిషేధత్తాల్ అదుకూడామైయాలుమ్.

నవశాల్యాదిగళైక్కుత్తిత్తు తత్తద్బీజంగళుక్కు కారణత్వముణ్డానా లుమ్, అఙ్కురోత్పాదనస్తుడఙ్గి ఫలోత్పాదనపర్యన్తం జలత్తుక్కేప్రా

ధాన్యముణ్డాగైయాలే లోకత్తిల్ అన్న పశ్వత్తుక్కు 'జలమేప్రధానకారణం వేత్రిల్లై' ఎన్ఱు శొల్లుమాప్పోలే, మోక్షరూపఫలత్తైక్కొడుత్తు యెమ్బెరుమాన్ ప్రధాననెన్ఱు నిర్దేశిక్కప్పడుగిఱదెన్ఱు శొల్లవొణ్ణాదు; సిద్ధోపాయపరత్వ ప్రతిపాదకంగళాన బహుప్రమాణంగళుక్కు వైఫలికప్రాధాన్యపరత్వాశ్రయణత్తాల్ బహుప్రమాణాస్వారస్య ప్రసంగముణ్డాగైయాలుమ్, భగవానుక్కు జలాదిపోలే సహకారిత్వం వరుగైయాలే సర్వసాధారణమాన "అమృతస్య పరంసేతుమ్" ఇత్యాదిప్రమాణవైయర్థ్యప్రసంగముణ్డామాగైయాలుమ్, "నిమిత్తమాత్రమేవాసౌ సృజ్యానాంసర్గకర్మణి । ప్రధానకారణీభూతా యతోవై సృజ్యశక్తయః" ఎన్గిఱ విష్ణుపురాణవచనత్తాలే జలాదివత్సాధారణ్యేన సహకారిగళుక్కు అప్రధానత్వకణ్ఠోక్తియాలే తద్విరోధముణ్డాగైయాలుమ్. ఇవ్వర్థమ్ "వైషమ్యనైర్ఘృణ్యేనసాపేక్షత్వాత్తథాహి దర్శయతి" ఎన్గిఱ సూత్ర తద్భాష్య శ్రుతప్రకాశికాదిగళిల్ సుస్పష్టమ్.

కిఞ్చ "త్వామేవ శరణం ప్రాప్య నిస్తరన్తి" "పావనస్సర్వలోకానాం త్వమేవ" "భవౌషధం త్వం భగవాన్ కిలైకః" "త్వత్పాదకమలాదన్యం నమే జన్మాన్తరేష్వపి । నిమిత్తం కుశలస్యాస్తి" "నాన్యఃపన్థా అయనాయ విద్యతే" ఇత్యాదిగళాలే మోక్షప్రతి భగవద్వ్యతిరిక్తసాధన సామాన్యం నిషేధిక్కప్పట్టదాగైయాలే, భగవానుక్కు తత్సహకారిత్వం శశవిషాణసోదరమ్.

సాధనాన్తరవిధాయక ప్రమాణబలత్తాలే ఇన్ద ప్రమాణంగళ్ అన్యపరంగళాగ క్కొళ్ళవేణుమెన్నవొణ్ణాదు; మూలమన్త్రనమఃపదాయనపదాద్యను గృహీతమాన ఇవఱ్ఱై ముఖ్యమాగక్కొణ్డు పూర్వోక్తనీత్యా అవైగళై అన్యపరమాగక్కొళ్ళగైయే ఉచితమాగైయాలే. శ్రుతిస్వారస్యవిరుద్ధార్థత్తిల్

స్మృతిగళుక్కు అప్రామాణ్యమెన్బతే మూలమన్త్రస్వారస్య విరుద్ధార్థత్తిల్ సర్వప్రమాణంగళుక్కు మప్రామాణ్యంసిద్ధమ్.

నను-ఉపాయాన్తరస్థాననివేశత్తాలే ఉపాయకార్యకారిత్వమే ఎమ్బెరుమానుక్కుపాయత్వమావదు. "భరన్యాసబలాదేవ స్వయత్నవినివృత్తయే। అత్రోపాయాన్తరస్థానే రక్షకోవినివేశితః" ఎన్ఱు నిగమాన్తదేశికసిద్ధాన్తమాగైయాలే యెన్నిల్—ఇదు శిరోవేష్టనేన నాసికాస్పర్శనమెన్బతే యిరుక్కిఱదు. భగవానుక్కుపాయత్వమిల్లైయాగిల్ ఎంగనే ఉపాయస్థాననివిష్టనాయ్, ఉపాయకార్యకారియాగిఱాన్. ఇజ్జనత్తాగిల్, అన్ధకారనిబర్హణకరణతాశూన్యమాన ఘటాదిగళుక్కు ప్రదీపాదిస్థాననివేశమాత్రత్తాలే తత్కార్యకారిత్వముముణ్డాగలామ్.—ఆనాల్ దేశికన్సూక్తిక్కు కరుత్తెన్నెన్నిల్-ఫలప్రదత్వసమానాధికరణమాన వుపాయత్వమే కొళ్ళుగైయిల్ కరుత్తు. అతఏవ "అపిచ చరమశ్లోకే త్యక్తోపాయాన్తరస్థాననివేశస్య భగవతః ప్రతిపన్నత్వేన ఫలప్రదత్వవ్యతిరేకేణ సాధనత్వమకామేనాపి స్వీకార్యమేవ" ఎన్ఱు సమ్ప్రదాయచన్ద్రికైయిలరుళిచ్చెయ్దదు.

కిఞ్చ, మోక్షత్తైక్కుఱిత్తు సాధనాన్తరసామాన్యత్తుక్కు శాస్త్రనిషిద్ధత్వముణ్డాగైయాలే తత్స్థాననివేశం ప్రామాణికమన్ఱు. లోకత్తిలుం రాజస్థాననివిష్టనాన అరాజావాన పురుషనిడత్తిలే రాజకార్యకారిత్వం కణ్డాలుం 'ప్రధానోఽయంరాజా' ఎన్ఱు ఒరువరుం వ్యవహరిప్పదుమిల్లై.

మేలుం, స్వ సమ్బన్ధత్తాలే సాదనాన్తర ఫలకరణతాశక్త్యాధాయకనాన వెమ్బెరుమానుక్కుపాయాన్తరస్థాననివేశత్తాలే ఉపాయకార్యకారిత్వవాదమ్-మహాపాపఫలమాన విపరీతజ్ఞానకార్యమామిత్తనై. "ఆమ్నాయాభ్యసనాన్యరణ్యరుదితం వేదవ్రతాన్యన్వహం మేదచ్ఛేదఫలాని పూర్తవిధయః

సర్వేహుతం భస్మని । తీర్థానామవగాహనాని చగజస్నానం వినా యత్పదద్వ
ద్వామ్భోరుహసంస్మృతిర్విజయతే దేవస్సనారాయణః" ఎన్నార్గళ్.

నను-ఇప్పడి సర్వేశ్వరనుక్కే సాధనత్వాఙ్గీకారత్తిల్ సర్వముక్తిప్ర
సంగం వరుమెన్నిల్,—వారాదు. 'ఎవ్విడత్తిల్ మోక్షరుచిప్రతిబన్ధకవ్యవసా
యనివృత్తి యుణ్డాగిఱదో, అవ్విడత్తిలేయే ఫలోత్పత్తియుణ్డాగిఱదు; ఎంగు
ప్రతిబన్ధకముణ్డో, అంగు ఫలోత్పత్తియిల్లై' ఎన్ఱఙ్గీకరిక్కైయాలే. దాహజనక
మాన వహ్నియిరున్దాలుం మణ్యాదిప్రతిబన్ధకత్తిల్ కార్యముణ్డాగమాట్టాదా
ప్పోలే. తథోక్తం శ్రీవచనభూషణే "ఉన్మనత్తాల్ ఎన్ని నైన్దిరున్దాయ్"
ఎన్గిఱపడియే ప్రాప్తిక్కుపాయమవన్ నినైవు । అదుదానెప్పోదుముణ్డు । అదు
ఫలిప్పదివన్ నినైవుమాఱినాల్" ఇతి.

ఆనాల్ ప్రతిబన్ధకాభావమపేక్షితమాయిఱునైయాలే, భగవానుక్కు
నిరపేక్షత్వంపోయ్ సాపేక్షత్వంవన్దు ముడిన్దదేయెన్నవేణ్డా; సిద్ధోపాయఫల
మాయ్, వ్యాజరూపమాన విదు నిరపేక్షత్వహానికరమాగమాట్టాదెన్ఱు పూర్వ
మే శొన్నోమ్.

కింబహునా, భగవద్వరణీయరిల్ అగ్రగణ్యరాన నమ్మాళ్వార్ తిరు
వాయ్మలర్న్దరుళియ ప్రబన్ధచతుష్టయత్తిలుమ్—'ఎమ్బెరుమానుక్కే నిర్హే
తుకోపాయత్వమ్, భక్త్యాదిగళ్ - ప్రాప్యరుచ్యాది రూపతయాధికారి విశే
షణమాయ్క్కొణ్డు దృష్టకారణంగళాగిఱన' ఎన్ఱు సుస్పష్టమాగ వరుళిచ్చెయ్
దార్. "అవిద్యానివర్తక జ్ఞానపూర్తిప్రద భగవత్ప్రసాదాన్మోక్షలాభమెన్నై-
మయర్వఱమదినలమ్ పెఱ్ఱు వెన్ఱ ప్రబన్ధైకార్థ్యమ్" ఎన్ఱు సామవేదరూపమాన తిరు
వాయ్మొழிక్కు—'ఎమ్బెరుమానుక్కే స్వప్రసాదరూపా దృష్టద్వారామో

క్షకారణత్వ లక్షణమాన కరణత్వముళ్ళను 'ఎన్ఱు' ఇనువే వాక్యార్థమాగ ఆచార్యహృదయత్తిలరుళిచ్చెయ్యప్పట్టదు. ఇప్పడియే శ్రీమన్నిగమాన్త దేశికనుం సత్సంప్రదాయార్థ ప్రతిపాదక ద్రవిడోపనిషత్తాత్పర్య రత్నావళి యిల్ "దేవశ్శ్రీమాన్ స్వసిద్ధేః కరణమితి వదన్నేకమర్థం సహస్రే" "నిరుపధికసుహృద్భావతస్సత్త్వవిద్యాం సాహాయ్యాచ్చ స్వసిద్ధేస్స్వయమిహ కరణం శ్రీధరః ప్రత్యపాది" "నిరుపధికసుహృదం సత్త్వదవ్యాం సహాయం శ్రీశం ప్రాహ స్వసిద్ధేస్స్వయమిహ కరణం స్వప్రబన్ధే శఠారిః" ఎన్ఱు తిరువాయ్మలర్న్దు అరుళినార్.

ఆగ్నేయాలు క్తార్థం సమ్ప్రతిపన్నమ్.

శ్రీశైలలక్ష్మణమునేర్దాసదాసేన నిర్మితః ।

మోక్షోపాయవిచారోఽయం ముద సూతసుతాం సతామ్ ॥

అత్ర కశ్చిద్గుణస్స్యాచ్చే త్పూర్వాచార్యముఖోద్గతః ।

దోషశ్చేన్మామకీనోఽయం క్షమ్యతాం హృదయాళుభిః ॥

ఇతి

శ్రీ మన్వ్రభూమాలవలతిలక శ్రీ మన్మహాచార్యచరణ యుగళ సంశ్రిత

శ్రీమత్పరమహంసపరివ్రాజకాచార్య శ్రీశైలలక్ష్మణ మునీన్ద్ర

చరణయుగళభావిత శ్రీ కౌశిక బాలధన్వి శ్రీరామా

నుజార్య దివ్యకటాక్షలబ్ధసర్వార్థేన శ్రీ సాకేత

రామానుజదాసవర్యేణ విలిఖితాయాం

శ్రీపురుషతత్త్వ ప్రకాశికాయాం

మోక్షోపాయ

విచారో నామ

తురీయపరిచ్ఛేదః

శాస్త్రశ్చ పరిసమాప్తమ్.

012325